

Konsekvensutredning av Arbetsmiljöverkets förslag till föreskrifter om vanliga risker i arbetsmiljön

(2.1)

Innehåll

Sammanfattning	4
1. Koppling till arbetet med ny regelstruktur	4
2. Föreskrifternas innehåll	5
3. Bemyndiganden	6
4. Bedömning av om föreskrifterna överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska Unionen.....	8
5. Vilka som berörs av regleringen.....	8
5.1 Fysiska faktorer	8
5.2 Kemiska arbetsmiljörisker	9
6. Beskrivning av förslaget och dess konsekvenser	14
6.1 Allmän beskrivning av förslaget.....	14
6.2 Belastningsergonomi kap. 2.....	15
6.3 Buller kap. 4	15
6.4 Vibrationer kap. 6.....	15
6.5 Arbete med djur kap. 7.....	15
6.6 Skydd mot skada genom fall kap. 8	16
6.7 Skydd mot skada genom ras kap. 9.....	18
6.8 Strukturen för kemiområdet.....	19
6.9 Övergripande bestämmelser för kemiska riskkällor kap. 10.....	21
6.10 Ytterligare bestämmelser för vissa grupper av kemiska ämnen kap. 11	25
6.11 Kemi – kompletterande bestämmelser för vissa riskfyllda arbeten i kombination med kemiska riskkällor kap. 12.....	30
6.12 Kompletterande bestämmelser för vissa kemiska riskkällor kap. 13	31
6.13 Summering kostnader avdelning V kemiska arbetsmiljörisker	32
6.14 Våld och hot om våld i arbetsmiljön kap. 15.....	34
6.15 Upphävande av Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter (AFS 1990:11) om arbete med försöksdjur.....	34
7. Alternativa lösningar och övervägda regleringsalternativ	35
8. Överväganden enligt 14 kap. 3 § regeringsformen	36
9. Effekter för kommuner och regioner.....	37
10. Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag	37
11. Vilka andra kostnader och förändringar är aktuella för företag.....	37
12. Påverkan på företag.....	38
12.1 Påverkan av konkurrensförhållanden.....	38
12.2 Annan påverkan.....	38

13. Särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning	38
14. Särskild hänsyn beträffande tidpunkten för ikraftträdande.....	38
15. Behov av speciella informationsinsatser.....	39
16. Hur samråd genomförs	39
17. Kontaktuppgifter till Arbetsmiljöverket.....	40
Bilaga 1. Redovisning av paragrafer, från kemiföreskrifterna, som bedömts täckas av andra bestämmelser.....	41
Bilaga 2 - Redovisning av paragrafer, från Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter (AFS 1990:11) om arbete med försöksdjur, som bedömts täckas av andra bestämmelser.....	42

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket har genomfört en översyn och genomgång av den befintliga föreskriftsstrukturen. Syftet med detta arbete är, att skapa tydliga regler i en mer överblickbar struktur, med regler som är lättare att förstå. Föreskrifterna har fått en moderniserat och enklare språk. Dubbelregleringar har tagits bort och mängden allmänna råd har avsevärt reducerats.

Arbetsmiljöverket har tagit fram förslag till nya föreskrifter om vanliga risker i arbetsmiljön. I detta häfte finns bestämmelser som reglerar risker som finns på många arbetsplatser i väldigt många olika verksamheter och branscher. Föreskriftsförslaget bygger på 19 gällande författningar, se avsnitt 3 i denna konsekvensutredning. Dessutom föreslår vi att föreskrifterna (AFS 1990:11) om arbete med försöksdjur upphävs. I denna specifika konsekvensutredning redovisas de konsekvenser som blir till följd av förändringar i dessa 20 författningar.

I föreskrifterna om vanliga arbetsmiljörisker har

- två kapitel (skydd mot skada genom fall respektive ras),
- en avdelning (kemiska arbetsmiljörisker), och
- upphävandet av arbete med försöksdjur

genomgått förändringar, som leder till ändrade kostnader.

De förändringarna som Arbetsmiljöverket bedömer ger störst kostnadsökningar är införande av

- nya undersökning- och riskbedömningsparagrafer under kapitlen om
 - skydd mot skada genom fall (8 kap.), och
 - skydd mot skada genom ras (9 kap.), samt
- mängdinformation för kemisk riskkällor på förteckningen (10 kap.)

Bedömningen är, att kostnaderna ökar för alla berörda företag med totalt cirka 60-100 mnkr för införande av nya undersökning- och riskbedömningsparagrafer under 8 och 9 kapitlet samt med 28-142 mnkr för införande av mängduppgift på förteckningen över kemiska riskkällor, se under avsnitt 6 för mer information. Kostnaderna är dock svåra att uppskatta. Beräkningarna bygger på antagande och det finns en stor osäkerhet i flera parametrar.

1. Koppling till arbetet med ny regelstruktur

Arbetsmiljöverket har genomfört ett stort arbete där vi har grupperat och sorterat alla våra regler på ett annat sätt än tidigare. Enligt vår egen terminologi har vi sorterat reglerna i en ny regelstruktur.

Syftet med att ändra struktur är att för alla berörda få ett mer sammanhållet och överblickbart regelverk.

Väldigt förenklat har vi slagit ihop många grundförfattningar så att det i slutändan har blivit färre antal, men i sidor räknat, mer omfattande grundförfattningar. Arbetet har inneburit att myndigheten har gått igenom alla paragrafer i vårt regelverk och i det sammanhanget har vi även gått igenom all text rent språkligt.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Syftet med arbetet har inte varit att ändra befintliga regler, tvärtom har huvudprincipen varit att reglerna när den nya strukturen träder i kraft ska ha samma innebörd som reglerna i den nuvarande strukturen. När man genomför ett så omfattande arbete är det dock ofrånkomligt att vissa förändringar sker i regelverket. Det har i så fall ofta handlat om förändringar som arbetets fram inom det ordinarie regelförändringsarbetet, men även behov av enstaka förändringar som aktualiserats under det pågående arbetet.

Förslaget om en ny regelstruktur innebär att Arbetsmiljöverket föreslår 14 nya grundförfattningar som tillsammans ska ersätta alla nu gällande författningar i vårt regelverk. Myndigheten har ett ansvar att konsekvensutreda de förändringar som skett och vi har valt att hanterat det enligt följande:

- En övergripande konsekvensutredning som förklarar och motiverar varför arbetet med ny regelstruktur har genomförts. Den beskriver också vilka konsekvenser en ny regelstruktur medför för berörda. Den övergripande konsekvensutredningen behandlar inte de faktiska förändringarna av reglernas innebörd som har gjorts på en del ställen.
- En specifik konsekvensutredning för varje ny grundförfattning som innehåller faktiska förändringar av reglers innebörd. De specifika konsekvensutredningarna tar upp förändringar av reglernas innebörd, men berör inte förändringen av regelstruktur som alltså behandlats i den övergripande konsekvensutredningen. Detta dokument är en sådan specifik konsekvensutredning och tar upp de förändringar som föreslås genom förslaget till nya föreskrifter om vanliga arbetsmiljörisker.

2. Föreskrifternas innehåll

Förslaget till föreskrifterna om vanliga risker i arbetsmiljön bygger i huvudsak på paragrafer som i nuvarande regelverk finns i följande författningar:

• Anestesigaser AFS 2001:7 (del av 13 kap.)	• Djurarbete AFS 2008:17 (7 kap.)
• Arbete i explosionsfarlig miljö AFS 2003:3 (del av 12 kap.)	• Elektromagnetiska fält AFS 2016:3 (5 kap.)
• Arbete med försöksdjur (AFS 1990:11)	• Gaser AFS 1997:07 (del av 13 kap.)
• Artificiell optisk strålning AFS 2009:7 (3 kap.)	• Kemiska arbetsmiljörisker AFS 2011:19 (10, 11 och delar av 12 kap.)
• Belastningsergonomi AFS 2012:2 (2 kap.)	• Kvarts AFS 2015:2 (del av 13 kap.)
• Blybatterier AFS 1988:04 (del av 13 kap.)	• Skydd mot skada genom fall AFS 1981:14 (8 kap.)
• Buller AFS 2005:16 (4 kap.)	• Skydd mot skada genom ras AFS 1981:15 (9 kap.)
• Cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt AFS 2005:5 (13 kap.)	• Smittrisker AFS 2018:4 (14 kap.)
	• Syntetiska oorganiska fibrer AFS 2004:1 (13 kap.)
	• Vibrationer AFS 2005:15 (6 kap.)
	• Våld och hot i arbetsmiljön AFS 1993:2 (15 kap.)

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

I vissa av dessa föreskrifter har förändringar gjorts som vi bedömer behöver beskrivas. Dessa förändringar redovisas under avsnitt 6.

Nuvarande föreskrifterna (AFS 1990:11) om arbete med försöksdjur kommer att upphävas och ersätts inte av nya föreskrifter. Detta beskrivs under avsnitt 6.7.

3. Bemyndiganden

Arbetsmiljöverkets bemyndigande för detta föreskriftsförslag finns i 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166). Föreskrifterna innehåller krav som bygger på olika EU-direktiv men också på krav som inte är direktivstyrda. Direktiven som helt eller delvis implementeras genom dessa föreskrifter är följande:

- Rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbete.
- Rådets direktiv 90/269/EEG av den 29 maj 1990 om minimikrav för hälsa och säkerhet vid manuell hantering av laster där det finns risk för att arbetstagare drabbats av skador, särskilt i ryggen (fjärde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG).
- Rådets direktiv 92/58/EEG av den 24 juni 1992 om minimikrav beträffande varselmärkning och signaler för hälsa och säkerhet i arbetet.
- Rådets direktiv 98/24/EG av den 7 april 1998 om skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet mot risker som har samband med kemiska agenser i arbetet (fjortonde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG).
- Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/92/EG av den 16 december 1999 om minimikrav för förbättring av säkerhet och hälsa för arbetstagare som kan utsättas för fara orsakad av explosiv atmosfär (femtonde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG).
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/37/EG av den 29 april 2004 om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet (sjätte särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktivet 89/391/EEG).
- Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG. Se även Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/54/EG av den 18 september 2000 om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för biologiska agens i arbete (sjunde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG), i den ursprungliga lydelsen.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/44/EG av den 25 juni 2002 om minimikrav för arbetstagares hälsa och säkerhet vid exponering för risker

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

som har samband med fysikaliska agens (vibration) i arbetet (sextonde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG)

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/10/EG av den 6 februari om minimikrav för arbetstagares hälsa och säkerhet vid exponering för risker som har samband med fysikaliska agens (buller) i arbetet.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/25/EG av den 5 april 2006 om minimikrav för arbetstagares hälsa och säkerhet vid exponering för risker som har samband med fysikaliska agens (artificiell optisk strålning) i arbetet (nittonde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG).
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/148/EG av den 30 november 2009 om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för asbest i arbetet.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/32/EU av den 10 maj 2010 om genomförande av det ramavtal om förebyggande av stick- och skärskador inom hälso- och sjukvården som ingåtts av Hospeem och Epsu.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/35/EU av den 26 juni 2013 om minimikrav för arbetstagares hälsa och säkerhet vid exponering för risker som har samband med fysikaliska agens (elektromagnetiska fält) i arbetet (20:e särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG) och om upphävandet av direktiv 2004/40/EG.
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/27/EU av den 26 februari 2014 om ändring av rådets direktiv 92/58/EEG, 92/85/EEG, 94/33/EG, 98/24/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/37/EG, för att anpassa dem till förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/2398 av den 12 december 2017 om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet.
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/130 av den 16 januari 2019 om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet.

De förändringar vi gör i detta förslag bygger inte på direktiv utom två ändringar.

Den första förändring som är direktivstyrd är införande av att man ska ange i förteckningen, som krävs enligt 10 kap. 6 §, den största mängden kemiska riskkälla som kan förekomma i verksamheten. Direktivet den förändringen bygger på är rådets direktiv 98/24/EG av den 7 april 1998 om skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet mot risker som har samband med kemiska agenser i arbetet (fjortonde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG).

Den andra förändringen som är direktivstyrd, 98/24/EG, är införandet av att märkning på behållare kan utelämnas om behållaren används kortvarigt eller om innehållet byts ut ofta. Tidigare har det inte stått i föreskriftstext utan endast i allmänna råd.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

4. Bedömning av om föreskrifterna överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska Unionen

De föreslagna föreskrifterna inför de artiklar och bilagor som finns i de fastställda direktiv listade under rubriken "Bemyndiganden". Föreskrifterna är också i övrigt i överensstämmelse med våra skyldigheter gentemot EU, exempelvis i förhållande till proportionalitetsprincip och EU:s regelverk för att motverka diskriminering.

Utöver att införa de artiklar, i de aktuella direktiven, är det vår bedömning att förslaget i övrigt är förenligt med gällande EU-lagstiftning och inte strider mot denna. Inget i föreskrifterna står i strid med EU:s regelverk.

I anslutning till avsnitt 6 där alla ändringar och konsekvenser beskrivs redogörs för om den nya eller förändrade regeln bygger på ett EU-direktiv.

5. Vilka som berörs av regleringen

5.1 Fysiska faktorer

Skydd mot skada genom fall 8 kap.

Risk för skada genom fall kan uppkomma på de flesta arbetsplatser, men Arbetsmiljöverkets statistik för anmälda arbetsskador 2014–2018 visar på en överrepresentation av dessa skador inom följande branscher:

Vård och omsorg inkl. sociala tjänster

1. Tillverkning
2. Utbildning
3. Transport och magasinering
4. Byggverksamhet

Tabell 1. Arbetsställen fördelat på näringsgren och storleksklass, fördelade efter antal anställda november 2018 (SCB).

Näringsgren	Storleksklass, antal anställda					Totalt
	0	1–9	10–49	50–199	200–	
Vård och omsorg inkl. sociala tjänster	24 567	12 075	1 591	416	118	38 767
Tillverkning	30 545	15 131	4 573	1 127	233	51 609
Utbildning	22 234	5 452	1 494	326	42	29 548
Transport och magasinering	14 325	13 006	2 432	402	54	30 219
Byggverksamhet	58 403	40 854	5 862	560	41	105 720
Totalt	150 074	86 518	15 952	2 831	488	255 863

Skydd mot skada genom ras 9 kap.

Statistiken över anmälda arbetsskador orsakade av ras för åren 2014–2018 visar att dessa skador är vanligare inom följande branscher:

1. Tillverkning.
2. Byggverksamhet.
3. Handel inkl. reparation av motorfordon.
4. Transport och magasinering.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Tabell 2. Arbetsställen fördelat på näringsgren och storleksklass, fördelade efter antal anställda november 2018 (SCB).

Näringsgren	Storleksklass, antal anställda					Totalt
	0	1–9	10–49	50–199	200–	
Tillverkning	30 545	15 131	4 573	1 127	233	51 609
Byggverksamhet	58 403	40 854	5 862	560	41	105 720
Handel inkl. reparation av motorfordon	74 918	43 232	6 814	1 056	165	126 185
Transport och magasinering	14 325	13 006	2 432	402	54	30 219
Totalt	178 191	112 223	19 681	3 145	493	313 733

5.2 Kemiska arbetsmiljörisker

Det flesta företag i Sverige har någon form av kemisk riskkälla, det kan vara allt ifrån diskmedel till stora volymer av lösningsmedel. Flera av förändringarna är av övergripande karaktär vilket gör att det är svårt att på ett tydligt sätt beskriva vilka som kommer att beröras av de föreslagna förändringarna. Arbetsmiljöverket saknar i vissa fall information om vilka branscher det rör sig om och hur många som kan påverkas av regelförändringarna.

Säkerhetsdatablad

Att säkerhetsdatablad behövs uppdateras kommer att påverka de som tar fram säkerhetsdatablad. Vissa företag skriver säkerhetsdatablad själva men många företag anlitar konsulter. Vår bedömning är att den övervägande majoriteten använder sig av inköpta system, både de som anlitar konsulter och de företag som gör detta själva. Vi har också pratat med flera konsulter som gör säkerhetsdatablad och de delar vår bedömning.

De som har en mer manuell hantering vid framtagande av säkerhetsdatablad måste alltid gå in och kontrollera att alla lagkrav är korrekta och för dem leder denna förändring inte till någon konsekvens.

Arbetsmiljöverket har ingen exakt uppgift hur många system som man kan köpa in för att producera säkerhetsdatablad men efter att ha pratat med flera konsulter i branschen och andra som har arbetat med att köpa in dessa system så är vår bedömning att det finns cirka 10 system. De företag som äger de system som används vid framtagande av säkerhetsdatablad kommer att behöva ändra sin laghänvisning och påverkas således.

Några få företag skulle kunna ha egna system och de måste också ändra sina system. Hur många företag det rör sig om har Arbetsmiljöverket ingen information om.

Enligt SCB så finns det 725 företag som är under kategorin "tillverkning av kemikalier och kemiska produkter". De flesta är små företag som troligtvis använder sig av konsulter eller gör säkerhetsdatablad manuellt. 77 företag har 50 anställda eller fler, övriga 648 företag har under 50 anställda. Det finns fler

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

branscher som måste ta fram säkerhetsdatablad men den absolut största delen som berörs av denna uppdatering borde finnas under kategorin Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter.

Om vi skulle anta att de finns 10 olika företag som säljer system för att göra säkerhetsdatablad, och att 10 procent av de 77 företag som har fler än 50 anställda samt lika många till i andra branscher har egna system, så påverkar detta sammanlagt cirka 26 företag. De branscher som påverkas är främst företag inom kemikaliehantering som tillhandahåller dessa system och industri som producerar kemiska ämnen och blandningar.

Övergripande bestämmelser för kemiska risker 10 kap.

Krav på mängduppgifter i förteckningen 6 §

Kravändringen i föreskriftsförslaget att den största mängden som kan finnas på arbetsplatsen ska föras in på förteckningen, över kemiska riskkällor, innebär att de arbetsgivare som inte redan har fört in den informationen i förteckningen kommer att behöva göra det. Många företag i Sverige har någon typ av kemisk riskkälla och det kommer således att påverka många företag i många olika branscher.

Vår bedömning är att de företag som sysslar med rent pappers- eller datorarbete oftast inte har några kemiska riskkällor. Vi har hämtat information från statistikdatabasen på scb.se och tar vi bort dessa företagsgrupper som vi bedömer oftast inte har kemiska riskkällor, så berör denna förändring cirka 923 000 företag fördelat på antal anställda enligt tabell 3.

Tabell 3. Arbetsställen uppdelat på antal anställda, från SCB företagsdatabas.

Antal anställda	Antal registrerade företag
0	676 138
1–9	207 607
10–49	31 359
50–199	5 112
200 och över	1 707
Totalt	922 845

Vår uppskattning är att inte alla dessa företag kommer att behöva göra uppdatering av förteckningen. Våra erfarenheter från inspektion visar att många större företag redan har den informationen förtecknad. Enligt miljölagstiftningen (förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll) krävs det också att denna information ska vara förtecknad för viss typ av verksamhet. Enligt Naturvårdsverket rör det sig om 26 000 företag som omfattas av krav på kemikalieförteckning enligt förordningen.

Vår bedömning är att många av företagen utan anställda inte heller har kemiska riskkällor. De företag, som inte har anställda, som främst hanterar kemiska riskkällor finns inom kemisk industri, sanering, hantverksarbete, skönhetsvård och skogs- och jordbruk. Om man tar bort företagen med 0 anställda som inte ingår i dessa uppräknade branscher så kan man ta bort ca hälften i denna grupp. Det blir då kvar ca 346 000 företag med 0 anställda.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Tar man bort de företag utan anställda som troligtvis inte påverkas samt de som omfattas av förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll får vi 923 000 – 330 000 – 26 000 = 567 000 företag som skulle kunna behöva uppdatera förteckningen. Vår bedömning är att det är betydligt färre som i realiteten behöver göra en uppdatering av förteckningen, men Arbetsmiljöverket har tyvärr inte information om hur många företag det kan röra sig om.

Kommuner och regioner kommer också att påverkas av denna förändring. Alla kommuner och regioner har flera arbetsställen som kommer att behöva uppdatera sina förteckningar.

När det gäller kommuner så har många arbetsställen kemiska riskkällor, allt från simhallar, skolor, tekniskförvaltning till hemtjänst. Hur många olika förteckningar det finns i varje kommun och hur många som behöver uppdatera sina förteckningar har vi ingen information om. När vi har varit i kontakt med några kommuner har de inte heller haft någon information om detta.

När det gäller regioner så gäller samma sak som för kommuner, många arbetsplatser har kemiska riskkällor och måste då uppdatera sina förteckningar. När det gäller regioner har vi heller ingen information om hur många förteckningar det rör sig om.

Ytterligare bestämmelser för vissa grupper av kemiska ämnen 11 kap.

Särskilda utbildning för vissa allergiframkallande ämnen 8 och 9 §§

Vår bedömning är att det ändrade kravet på vad som ska ingå i utbildningen för vissa allergiframkallande ämnen påverkar dem som håller i dessa utbildningar. De ämnen och branscher där dessa allergiframkallande ämnen främst hanteras redovisas i tabell 4.

Tabell 4. Allergiframkallande ämnen och vilken bransch som främst hanterar dessa ämnen.

Ämne	Användningsområde
Diisocynater	Färgindustrin, tillverkning av lim och plastvaror.
Etylcyanoakrylat	Snabblim används bland annat av hantverkare och inom skönhetsbranschen
Metylcyanoakrylat	Används inte, enligt Kemikalieinspektionens produktregister.
Akrylater	Plastvaruindustrin och vid läggning av fogfria golv, eller UV-härdande tryckfärg. Vissa akrylater används av också av skönhetsföretag.
Organiska syraanhydrider	Härdare inom färgindustri och plasttillverkning.
Epoxi	Beläggning inom metallindustrin, som golvbeläggning och till relining av avloppsrör inom byggsektorn. Epoxi används även som konstruktionsmaterial inom plast och fordonsindustrin.

De som ger utbildningar är bland annat branschorganisationer, konsulter och interna utbildare på företag som använder, tillverkar och säljer produkter som kräver utbildning. Det finns ingen samlad information om hur många företag som bedriver denna typ av utbildning.

Exempel på branschorganisationer som bedriver denna typ av utbildning är

- IKEM som företräder 1400 företag inom innovation och kemi.
- SVEFF som företräder 57 företag inom färg, lack och lim.
- Svenska estetikers yrkesförbund som företräder yrkesutövande terapeuter inom estetiken ex nagelteknologer och fransförlängare.

Andra branschorganisationer har tillsammans skapat en utbildningsportal

- KTF Utbildning är en utbildningsportal för Kemisk Tekniska Företagen (KTF); Kosmetik- och hygienföretagen (KoHF), Branschföreningen Professionell Hygien & Rengöring (BPHR), Sveriges Färg och Lim Företagare (SVEFF), Svenskt Växtskydd och Branschföreningen för Storköksleverantörer (BFS).

Andra aktörer som också ger utbildningar är

- Prevent som är en ideell organisation som ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK
- Diverse konsulter som vänder sig till olika branscher.

Arbetsmiljöverkets bedömning är att de flesta utbildningarna redan i dag lever upp till de nya kraven. Det framgår till exempel av det material som Prevent och andra branschorganisationer har tagit fram. De som behöver uppdatera sitt utbildningsmaterial finns sannolikt bland vissa konsulter och vissa företag som har egen internutbildning. Vi bedömer att det inte är fler än 100 företag som kan behöva uppdatera sitt utbildningsmaterial.

Termisk nedbrytning som frisätter isocyanater 7 och 12 §§

De som Arbetsmiljöverket bedömer kommer att påverkas av de borttagna kraven, på utbildning och medicinska kontroller med bedömning om tjänstbarhetsintyg då de exponeras för enbart monoisocyanater vid termisk nedbrytning, är de företag som bränner av nytt isolermaterial vid nyinstallerade värmeverk och de som vid omisolering måste bränna av det nya isolermaterialet.

Enligt Biokraft 2018 finns det 216 biokraftvärmeverk i drift som drivs av cirka 170 olika arbetsgivare. Det finns 16 planerade anläggningar, 13 olika arbetsgivare, som i huvudsaks ägs av de befintliga biokraftvärmeverk som är i drift.

Obligatoriska mätningar 24 §

De Arbetsmiljöverket bedömer skulle kunna exponeras för bly och kadmium under kortare tid än två månader är marksaneringsarbetare. Enligt information ifrån SCB så finns det 134 företag som arbetar med anläggningar för sanering, efterbehandling av jord och vatten samt annan verksamhet för föroreningsbekämpning fördelat på antal anställda enligt tabell 5.

Tabell 5. Företag som arbetar med anläggningar för sanering, efterbehandling av jord och vatten samt annan verksamhet för föroreningsbekämpning fördelat på antal anställda, från SCB företagsdatabas.

Antal anställda	Antal registrerade företag
0	71
1–9	50
10–49	11
50–199	2
200 och över	0
Totalt	134

Av dem som håller på med marksanering är det få som stöter på dessa ämnen och om de gör det så kommer en del att utsättas för en exponering som är försumbar. Arbetsmiljöverket har ingen information om hur många av dessa företag som kan påverkas av att undantaget tas bort men vår bedömning är att det är ett fåtal företag. Arbetsmiljöverket har inte heller vetskap om andra branscher som skulle kunna påverkas av borttagandet av undantaget.

Kompletterande bestämmelser för vissa kemiska riskkällor 13 kap.

Särskild utbildning vid tillredning och administrering av cytostatika 30 §

Vår bedömning är att det ändrade kravet på vad som ska ingå i utbildningen för de som ska bereda och administrera läkemedel med cytotoxisk effekt främst kommer påverka regionerna och inte företaget. De företag som kommer att påverkas är de tillverkningsapotek där beredning sker. I övrigt är det regionerna som kommer att påverkas av denna förändring.

De som utför beredning av cytostatika är antingen regionerna själva eller något av tillverkningsapoteken. 2018 fanns det 17 tillverkningsapotek enligt Sveriges apoteksförenings branschrapport för 2018. Det finns tre olika företag som har tillverkningsapoteksverksamhet enligt Sveriges apoteksförening.

De som främst administrera cytostatika är regionsanställda. Många regioner och även tillverkningsapoteken ser till att personalen tar "cytostatikakörkort" via sina regionala cancercentrum (RCR). En uppskattning från RCR är att 60–70 procent av all personal i Sverige som håller på med administrering och beredning genomgår utbildning via körkortsmodellen. I dessa utbildningar ingår alla de specifika krav som vi nu föreskriver om.

Vissa av de regioner som inte utbildar sin personal via RCR:s körkortsmodell har också alla information som vi kräver i sin utbildning. Vi har varit i kontakt med några regioner och via information från dem fått reda på att vissa regioner eventuellt behöver uppdatera sitt utbildningsmaterial till viss del. Hur många regioner det rör sig om har vi ingen information om, men en uppskattning är att det är färre än hälften av samtliga regioner.

Skylt syntetiska oorganiska fibrer 61 §

De som kommer behöva köpa nya tilläggsskyltar är de som arbetar med särskilt farliga fibrer. De som arbetar med dessa typer av fibrer är bland annat de som sysslar med renovering eller rivning av högtemperaturugnar. Dessa ugnar återfinns

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

i olika branscher inom industrin. Detta är en speciell arbetsgrupp som inte finns listade bland SCB:s SNI-koder.

Vid arbete med särskilt farliga syntetiska oorganiska fibrer ska arbetsgivaren utföra exponeringsmätningar och skicka in mätrapporterna till Arbetsmiljöverket. För att få reda på hur många företag som kan påverkas av ändringen så har vi sökt i Arbetsmiljöverkets databaser för att se hur många företag som har skickat in mätrapporter de senaste 5 åren. I databaserna finns endast mätningar från 9 olika företag inskickade, vilket skulle tyda på att denna ändring påverkar 9 företag. Sannolikt finns det en stor underrapportering som troligtvis beror på att man inte genomför några mätningar eller inte skickar in dem till Arbetsmiljöverket som man ska. Arbetsmiljöverket har tyvärr inte information om hur stor underrapportering det kan röra sig om men skulle det bara vara 1/5 som följer gällande regler så skulle denna ändring beröra cirka 50 företag.

6. Beskrivning av förslaget och dess konsekvenser

6.1 Allmän beskrivning av förslaget

Alla paragrafer har setts över språkligt, vilket exempelvis har resulterat i en högre användning av punktlistor och att vissa begrepp och ord har bytts ut för att få texten mer lättläst. Utöver den språkliga översynen kan paragrafer ha ändrat inbördes ordningsföljd eller en nuvarande paragraf kan ha delats upp i flera. Överlappningar i regelverket har setts över, vilket har inneburit att vissa paragrafer har utgått på grund av att kraven finns på andra ställen i regelverket.

Alla tidigare allmänna råd har också setts över i enlighet med instruktioner i handboken om myndigheters föreskrifter¹. Dessa innebär bland annat att allmänna råd inte ska vara allmänna beskrivningar av sakområdet, bakomliggande resonemang eller dylikt. Denna översyn har, för framför allt äldre föreskrifter, inneburit att många allmänna råd har utgått. Avsikten är att de allmänna råd som utgått och som fortfarande är aktuella ska användas i någon form av vägledande material.

Genomgången av alla bestämmelser har också inneburit att ansvarssubjekt har förtydligats där det har behövts.

Grundprincipen har varit att inte ändra kraven och framför allt att behålla skyddsnivån. Några förändringar i regelverket har gjorts som vi ändå bedömer behöver beskrivas. Vissa av dessa förändringar har lett till förändrade kostnader. Föreskrifterna är indelade i avdelningar och därför redovisas de förändringar, som vi bedömer behöver beskrivas, avdelningsvis under avsnitt 6.2 – 6.7.

¹ Myndigheternas föreskrifter, Handbok i författningsskrivning. Ds 1998:43.

Avdelning II Risk för belastningsskador

6.2 Belastningsergonomi kap. 2

I kapitlet om belastningsergonomi har en språklig förändring gjorts. Ordet "hjälpmedel" som användes i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (2012:2) om belastningsergonomi har bytts ut mot ordet "arbetsutrustning".

Arbetsmiljöverket bedömer att förändringen i 2 kap. 5 och 7 §§, föreskriftsförslaget, där ordet "hjälpmedel" har bytts ut mot ordet "arbetsutrustning" inte ger några konsekvenser. Begreppet har bytts ut för att arbetsutrustning används i andra delar av Arbetsmiljöverkets regelverk, exempelvis föreskriftsförslaget om Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning 2 kap. 2 §. Användningen av begreppet är inte ändrat.

Avdelning III Fysikaliska arbetsmiljörisker

6.3 Buller kap. 4

I kapitlet om buller har en språklig förändring gjorts som vi önskar förtydliga. I dagens regelverk har vi två olika benämningar av påbudsskylt med symbolen "Hörselskydd måste användas". Benämningen i 10 § nuvarande föreskrifter (AFS 2005:16) om buller stämmer inte överens med benämningen i 34 § nuvarande föreskrifter (AFS 2009:2) om arbetsplatsens utformning. Förändringen innebär att i den nu föreslagna 4 kap. 12 § om buller byter vi begrepp och använder samma benämning som i föreskrifterna om arbetsplatsens utformning, nämligen "Hörselskydd måste användas".

Eftersom det bara har skett språkliga förändringar och kravet på skyltens utseende har inte ändrats behöver inga skyltar bytas ut med anledning av ändringen.

6.4 Vibrationer kap. 6

I kapitlet om vibrationer har två ändringar gjorts.

Den första ändringen är att *exponering* har ersatts med *vibrationsexponering* definitionerna, 6 kap. 3 § föreskriftsförslaget. Detta innebär inga konsekvenser, eftersom det nya begreppet ska användas på samma sätt som det tidigare.

Den andra ändringen är i 6 kap. 11 § föreskriftsförslaget. Begreppet "ergonomisk bedömning" har ersatts med texten "om arbetsgivaren bedömt att arbetsförhållandena kan innebära risk för belastningsskada". Anledningen är att begreppet ergonomisk bedömning är felaktigt och vi därför nu korrigerar till korrekt begrepp. Innebörden är densamma som tidigare och ger således inga konsekvenser.

Avdelning IV Fysiska faktorer

6.5 Arbete med djur kap. 7

10 § Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter (AFS 2008:17) om arbete med djur om förvaring och märkning av djur under transport har tagits bort. Kraven i paragrafen täcks av annan lagstiftning, Rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97. Eftersom kraven redan finns i annan lagstiftning innebär förändringen ingen konsekvens för berörda.

6.6 Skydd mot skada genom fall kap. 8

I kapitlet om skydd mot skada genom fall har fem förändringar gjorts som redovisas nedan.

Definitioner 3 §

Förenklat och förtydligat definitionen av begreppet fall jämfört med nuvarande i 1 § i Arbetskyddsstyrelsens kungörelse (AFS 1981: 14) om skydd mot skada genom fall. För att få enhetlighet i hela regelverket används begreppet "fall till lägre nivå".

Arbetsmiljöverket anser inte att denna ändring påverkar kraven i kapitlet.

Undersökning och riskbedömning 4 §

I Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter (AFS 1981:14) om skydd mot skada genom fall saknas en riskbedömningsparagraf. En sådan är införd i det nya förslaget till föreskrifter. Krav på att arbetsgivaren ska genomföra undersökning och bedömning av riskerna i verksamheten finns redan i redan i Arbetsmiljöverkets föreskrifter, se föreskriftsförslaget om grundläggande arbetsmiljoregler – för dig som har arbetsgivaransvar 2 kap. 10 §., men denna paragraf specificerar inte vad arbetsgivaren ska undersöka och riskbedöma för att undvika skada genom fall. Den nya paragrafen innebär att arbetsgivaren i sin riskbedömning särskilt ska beakta att arbetsplatsen har

- underlag som inte lutar,
- underlag som inte rör sig eller kan komma i rörelse,
- underlag som har lämplig ytsträvhet,
- underlag som är fria från hinder och ojämnheter,
- underlag som är fria från spill, avfall och onödiga föremål,
- underlag som har betryggande bärighet,
- tillräckligt utrymme,
- tillräcklig belysning, eller
- förekomst av hål, öppningar, stup, eller annan större nivåskillnad.

Däremot resulterar inte detta förslag till riskbedömningsparagraf i nya åtgärdskrav.

Arbetsmiljöverkets bedömning är att de flesta arbetsgivare redan i dag har med riskerna för skada genom fall i sin undersökning och riskbedömning av arbetsmiljön. Däremot kan vi inte med säkerhet säga hur många arbetsgivare som i dag inte beaktar denna typ av risk. Nedan följer tre räkneexempel som utgår från de näringsgrenar där arbetsskador orsakade av fall förekommer mer frekvent, enligt Arbetsmiljöverkets statistik över anmälda arbetsskador åren 2014–2018. De utvalda näringsgrenarna är hälso-och sjukvården, tillverkning och byggverksamhet och antal berörda företag redovisas i tabell 1, avsnitt 6.1.

- Om arbetsgivare inom hälso- och sjukvården ska komplettera sin undersökning och riskdömning med den precisering som anges i föreskriftsförslaget 8 kap. 4 § bedömer Arbetsmiljöverket en extra tidsåtgång på ungefär 1 timme. Utifrån en beräkning med en timpenning på 500 kr innebär det en extra kostnad på 500 kr per företag. Dock bedömer Arbetsmiljöverket att de flesta arbetsgivare redan i dag har gjort en undersökning och riskbedömning för fallskador. Inom vård-och omsorg inkl. sociala tjänster finns det 38 767 företag. Om vi antar att 30 procent av arbetsgivarna på dessa företag inte gör detta redan i dag skulle det innebära en merkostnad på $500 \times 0,3 \times 38\,767 = 5\,815\,050$ kr för dessa företag. Om 50 procent av arbetsgivarna inte gör detta redan i dag blir merkostnaden 9 691 750 kr totalt.
- Om motsvarande beräkning görs för företag inom näringsgrenen tillverkning, med 51 609 företag, blir merkostnaden på 7,74–12,9 mnkr totalt.
- Om motsvarande beräkning görs för företag inom näringsgrenen byggverksamhet, med 105 720 företag, blir merkostnaden på 15,9–26,4 mnkr totalt.

Vi bedömer att komplettering av riskbedömningen behöver göras vid ett tillfälle förutsatt att riskerna inte förändras. Vi har därmed kategoriserat kostnaderna som engångskostnader. Tabell 6 sammanfattar ovanstående räkneexempel baserade på att 30–50 procent av berörda företag behöver komplettera sin riskbedömning.

Tabell 6. Sammanställning av beräknade kostnader skydd mot skada genom ras.

Näringsgren	Berörda företag	Beräknade administrativa engångskostnader (mnkr)
Inom vård-och omsorg inkl. sociala tjänster	38 767	5,82–9,69
Tillverkning	51 609	7,74–12,9
Byggverksamhet	105 720	15,9–26,4
Totalt	196 096	29,5–49

Åtgärder 5 §

5 § i nuvarande föreskrifter innehåller krav på anordningar som regleras i förslaget föreskrifter om utformning av arbetsplatser och förslaget föreskrifter om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning. Av denna anledning används formuleringen "underlag" i förslaget 8 kap. 5 § i stället för en uppräkningslista av anordningar.

Åtgärder 10 §

Det är inte tillåtet längre att använda säkerhetsbälte med lina som det står skrivet om i 12 § i nuvarande föreskrifter. Paragrafen är omformulerad och förslaget 8 kap. 10 § förtydligar hur arbetsgivaren ska göra valet av lämplig skyddsåtgärd. Den nya formuleringen följer arbetsmiljölagens lydelse och innebär inget förändrat krav.

Åtgärder 12 §

Kravet på medgivande från arbetsledning, om en skyddsanordning ska tas bort, som det står om i 13 § i AFS 1981:14 har ersatts med krav på medgivande från arbetsgivare. Ändringen innebär ett förtydligande av att arbetsmiljöansvaret ligger ytterst hos arbetsgivaren. Eftersom arbetsgivarens skyldigheter redan finns reglerade i arbetsmiljölagen bedömer Arbetsmiljöverket att denna ändring inte innebär en kravändring eller annan konsekvens.

6.7 Skydd mot skada genom ras kap. 9

I kapitlet om skydd mot skada genom ras har tre förändringar gjorts som redovisas nedan.

Undersökning och riskbedömning 4 §

I Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse (AFS 1981: 15) om skydd mot skada genom ras saknas en riskbedömningsparagraf. En sådan är införd i förslaget och specificerar vad arbetsgivaren ska undersöka och riskbedöma för att undvika skada genom ras. Krav på att arbetsgivaren ska genomföra undersökning och riskbedömning i verksamheten finns redan i Arbetsmiljöverkets föreskrifter, se föreskriftsförslaget om grundläggande arbetsmiljöregler – för dig som har arbetsgivaransvar 2 kap. 10 §. Men denna paragraf specificerar inte vad arbetsgivaren ska undersöka och riskbedöma för att undvika skada genom ras. Däremot resulterar inte denna nya paragraf i nya åtgärdskrav.

Arbetsmiljöverkets bedömning är att de flesta arbetsgivare redan i dag har med riskerna för skada genom ras i sin undersökning och riskbedömning. Däremot kan vi inte med säkerhet säga hur många arbetsgivare som inte gör detta i dag. Nedan följer tre räkneexempel som utgår från de näringsgrenar där arbetsskador orsakade av ras förekommer mer frekvent enligt Arbetsmiljöverkets statistik över anmälda arbetsskador åren 2014–2018. De utvalda näringsgrenarna är tillverkning, transport och magasinering samt byggverksamhet och antal berörda företag redovisas i tabell 2, avsnitt 6.1.

- Om arbetsgivare inom näringsgrenen tillverkning ska komplettera sin undersökning och riskbedömning med de faktorer som anges i föreskriftsförslagets 9 kap. 4 § bedömer Arbetsmiljöverket en extra tidsåtgång på ungefär en timme. Utifrån en beräkning med en timpenning på 500 kr innebär det en extra kostnad på 500 kr per företag. Dock bedömer Arbetsmiljöverket att de flesta arbetsgivare redan i dag har gjort en undersökning och riskbedömning för skador orsakade av ras. Inom näringsgrenen tillverkning finns det 38 767 företag. Om vi antar att 30 procent av arbetsgivarna på dessa företag inte gör detta redan i dag skulle det innebära en merkostnad på $51\,609 \times 0,3 \times 500 = 7\,741\,350$ kr för dessa företag. Om 50 procent av arbetsgivarna inte gör detta redan i dag blir merkostnaden 12 902 250 kr totalt.
- Om motsvarande beräkning görs för företag inom näringsgrenen transport och magasinering, med 30 219 företag, blir merkostnaden på 4,53–7,55 mnkr totalt.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

- Om motsvarande beräkning görs för företag inom näringsgrenen byggverksamhet, med 105 720 företag, blir merkostnaden på 15,9–26,4 mnkr totalt.

Vi bedömer att komplettering av riskbedömningen behöver göras vid ett tillfälle förutsatt att riskerna inte förändras. Vi har därmed kategoriserat kostnaderna som engångskostnader. Tabell 7 sammanfattar ovanstående räkneexempel baserade på att 30–50 procent av berörda företag behöver komplettera sin riskbedömning

Tabell 7. Sammanställning av beräknade kostnader skydd mot skada genom fall.

Näringsgren	Berörda företag	Beräknade administrativa engångskostnader (mnkr)
Tillverkning	51 609	7,74–12,9
Transport och magasinering	30 219	4,53–7,55
Byggverksamhet	105 720	15,9–26,4
Totalt	187 548	28,2–46,9

Åtgärder 15 §

13 § i AFS 1981:15 om hur förflyttning av tyngre gods ska ske för att motverka risk för ras har flyttats från paragraftext till ett allmänt råd. Detta står i allmänna rådet till föreskriftsförslagets 9 kap. 15 §. Eftersom 15 § i förslaget innehåller krav på att "arbetsgivaren ska se till att gods och andra föremål ställs, läggs, hängs, staplas, förflyttas eller på annat sätt hanteras och placeras så att risk för ras motverkas" så är Arbetsmiljöverkets bedömning att kravet i 13 § i AFS 1981:15 uppfylls. Flytten till allmänt råd innebär därmed ingen ändring av kravnivån.

Åtgärder 17 §

Kravet på medgivande från arbetsledning, om en säkerhetsanordning ska tas bort, som det står om i 15 § i AFS 1981:15 har ersatts med krav på medgivande från arbetsgivare. Ändringen innebär ett förtydligande av att arbetsmiljöansvaret ligger ytterst hos arbetsgivaren. Eftersom arbetsgivarens skyldigheter redan finns reglerade i arbetsmiljölagen bedömer Arbetsmiljöverket att denna ändring inte innebär en kravändring eller annan konsekvens.

Avdelning V Kemiska arbetsmiljörisker

I avdelning V kemiska arbetsmiljörisker beskriver vi först några generella förändringar som är gjorda till följd av detta föreskriftsprojekt. Sedan kommer en beskrivning, kapitelvis, på övriga förändringar.

Nuvarande föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19) kommer vi fortsättningsvis i avsnitt 6 att kalla för "nuvarande kemiföreskrifter".

6.8 Strukturen för kemiområdet

En viktig del i omarbetningen har varit att det ska vara lättare för de som ska följa reglerna att förstå vilka krav som de omfattas av. På kemiområdet finns det i dag en "huvudföreskrift", det vill säga nuvarande kemiföreskrifter, och flera kompletterande sakföreskrifter. För att de ska bli tydligt att man även omfattas av

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

kemiska arbetsmiljörisker och inte enbart av en sakföreskrift så har vi föreslagit en ny struktur inom kemiområdet.

Avdelning V är indelade i 4 kapitel enligt följande:

- 10 kap. Övergripande bestämmelser för kemiska riskkällor.
 - Krav om till exempel undersökning, riskbedömning, åtgärder och kunskap.
- 11 kap. Ytterligare bestämmelser för vissa grupper av kemiska ämnen.
 - Krav om till exempel allergiframkallande ämnen och cancerframkallande, reproduktionsstörande och mutagena produkter.
- 12 kap. Kompletterande bestämmelser för vissa riskfyllda arbeten i kombination med kemiska riskkällor.
 - Krav om till exempel explosionsfarlig miljö.
- 13 kap. Kompletterande bestämmelser för vissa kemiska riskkällor.
 - Krav om specifika riskkällor till exempel kvarts, gaser och blybatterier.

Avdelning V, i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om vanliga arbetsmiljörisker, bygger på följande föreskrifter:

- Anestesigaser (2001:7).
- Arbete i explosionsfarlig miljö (AFS 2003:3).
- Blybatterier (AFS 1988:04).
- Cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt (AFS 2005:5).
- Gaser (AFS 1997:07).
- Kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19).
- Kvarts - stendamm i arbetsmiljön (AFS 2015:2).
- Syntetiska oorganiska fibrer (AFS 2004:1).

Strukna paragrafer

Som beskrivs i avsnitt 6.1 har vi strukit krav som finns i övriga delar av regelverket. I föreskriftsförslaget avdelningen kemiska arbetsmiljörisker har vi strukit många av kraven som finns i de övriga sakföreskrifterna eftersom de även finns i den mer övergripande kemiska arbetsmiljörisker, se bilaga 1 för exempel.

Vi har också strukit krav som finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter

- om utformning av arbetsplatser,
- om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning
 - 9 kap. användning av trycksatta anordningar, och
 - 15 kap. om val och användning av personlig skyddsutrustning samt
- som omfattas av annan lagstiftning,

se tabell 11 bilaga 1.

Flytt av paragrafer till andra föreskrifter

Två paragrafer, som nu finns i 25 samt 27 §§ nuvarande kemiföreskrifter och handlar om andningsskydd, skyddshandskar och skyddskläder, har flyttats till Arbetsmiljöverkets föreskrifter om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning kapitlet om användning av personlig skyddsutrustning.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Säkerhetsdatablad

Vid inköp av farliga kemiska produkter är leverantören skyldig enligt Reach-förordningen (EG nr 1907/2006) att lämna uppdaterad information om risker, hantering, förvaring och lämplig skyddsutrustning. Denna information skickas i form av ett säkerhetsdatablad. Enligt Reach-förordningen, artikel 31.9 punkt a, är leverantören skyldig att utan dröjsmål uppdatera säkerhetsdatablad så snart ny information som kan påverka riskhanteringsåtgärderna eller om ny information om faror blir tillgängligt. I dessa säkerhetsdatablad ska leverantören även skriva om det är några andra regler som gäller för dessa ämnen eller blandningar till exempel om de omfattas av Arbetsmiljöverkets regler gällande allergiframkallande, cancerframkallande, mutagena och reproduktionsstörande ämnen.

När strukturen nu ändras och alla föreskrifter kommer att få nya föreskriftsnummer och nya paragrafnummer så kommer hänvisningen i säkerhetsdatabladen, till Arbetsmiljöverkets lagstiftning, att behöva ändras. Vår bedömning är att dessa hänvisningsändringar är mindre ändringar som varken påverkar riskhanteringsåtgärderna eller tillför ny information om faror. Arbetsmiljöverket har även varit i kontakt med Kemikalieinspektionen som delar vår bedömning. De ändringar som kommer av detta föreskriftsprojekt, behöver inte göras utan dröjsmål och kan således göras i samband med att säkerhetsdatabladen behöver uppdateras av någon annan anledning.

Hänvisning till relevant lagstöd behöver troligtvis inte ändras i varje enskilt säkerhetsdatablad manuellt utan behöver ändras i system som hjälper till med utformningen av säkerhetsdatablad. De leverantörer, eller de konsulter de anlitar, som producerar säkerhetsdatablad till den svenskamarknaden och där dessa hänvisningar måste ändras kommer att vid någon tidpunkt behöva uppdatera sina system.

En bedömning är att dessa hänvisningar skulle behöva ändras i 26 system (se avsnitt 5). Om det i varje system skulle ta cirka 1 timme att ändra dessa hänvisningar med en timpenning på 1 000 kr så skulle kostnaden bli 26 000 kr. Skulle det vara fler eller färre system och tidsåtgången vara annorlunda så kan summan både bli mindre och större. Detta är en kostnad av engångskaraktär.

6.9 Övergripande bestämmelser för kemiska riskkällor kap. 10

I kapitlet om övergripande bestämmelser för kemiska riskkällor har sex förändringar gjorts som redovisas nedan.

Definitioner 3 §

I 10 kap. 3 § i de nya föreskrifterna har begreppet kemiskt agens förts in. I nuvarande kemiföreskrifter används begreppet kemisk produkt i definitionslistan (4 §) och det begreppet har nu bytts ut mot kemisk agens. Innebörden av begreppen är de samma, det är bara ordet som har bytts ut. Begreppet kemiskt agens kommer ursprungligen från direktivet 98/24/EG om skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet mot risker som har samband med kemiska agenser i arbetet.

Arbetsmiljöverket bedömer att denna ändring av ett begrepp inte innebär några konsekvenser för berörda.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Förteckning 6 §

För att tydligare implementera direktivet 98/24/EG föreslår Arbetsmiljöverket att information om den största mängd som kan finnas på arbetsplatsen förs in i kravet på förteckning i 10 kap. 6 §. Ändringen innebär att förteckningen måste uppdateras med en mängdangivelse för varje kemisk riskkälla med undantag för processgenererade riskkällor.

Enligt 6 § i nuvarande kemiföreskrifter måste alla kemiska riskkällor som hanteras eller bildas i verksamheten förtecknas. I direktivet 98/24/EG, om skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet mot risker som har samband med kemiska agenser i arbetet, artikel 4, finns det krav på att arbetsgivaren ska förhålla sig till mängden av varje kemisk riskkälla i riskbedömningen. För att kunna göra det måste arbetsgivaren veta vilken mängd som kan finnas på arbetsplatsen. Förteckningen, som används som underlag till riskbedömningen, finns det inte i dag krav på att arbetsgivaren måste förteckna vilken den största mängden är av varje kemisk riskkälla, som kan finnas på arbetsplatsen.

Enligt 8 § i nuvarande kemiföreskrifter ska man vid riskbedömningen, beakta olika faktorer bland annat hur riskkällans farliga egenskaper kan komma till uttryck, arten, nivån och varaktigheten av exponeringen. Beroende på hur stor mängd som hanteras på företaget så blir riskerna olika. Detta gör att alla företag redan i dag måste veta vilken mängd de hanterar när de gör sin riskbedömning. Det betyder i sin tur att dessa berörda redan i dag behöver ha information om vilken mängd man hanterar, men information behöver inte vara nertecknad i förteckningen.

Vår bedömning är att de flesta, men inte alla, arbetsplatser som hanterar större mängder av kemiska riskkällor redan har denna information nedtecknad, då det krävs av miljölagstiftningen. Många har också redan i dag frivilligt fört in denna information i förteckningen då mängd är en viktig parameter i riskbedömningen. Hur många som redan har fört in detta i förteckningen har vi ingen information om. Arbetsmiljöverkets bedömning är att de företag, som hanterar större mängder kemikalier (i antal kemikalier och mängder), har gjort det i stor utsträckning medan de som hanterar ett fåtal kemikalier inte har gjort det.

Det finns totalt ca 1,2 miljoner företag i Sverige och vi kan anta att de flesta företagen har någon form av kemisk riskkälla. Det kan vara allt ifrån diskmedel till stora volymer av lösningsmedel. Det finns många parametrar som påverkar när beräkningar på kostnader ska göras. Kostnaderna kommer bland annat att bero på

1. antal företag som behöver göra uppdateringar,
2. hur många förteckningar som företaget har,
3. antal kemikalier som olika företag hanterar (kan variera från en till flera hundra), och
4. hur många mängduppgifter som kan föras in i förteckningen per timme.

Totalkostnaden och kostnaden för olika företag kommer att se mycket olika ut. Arbetsmiljöverket saknar data på detta så beräkningarna bygger på antaganden.

Hur mycket denna regelförändring påverkar varje enskilt företag beror bland annat på hur många kemiska riskkällor som företaget har. De som har få kemikalier har troligtvis inte infört denna information i förteckningen men det är ett betydligt mindre jobb för dem att åtgärda detta i jämförelse med ett företag som hanterar många kemiska riskkällor. När det gäller stora kemitunga företag bedömer vi att de redan har denna information nedtecknad då det krävs enligt egenkontrollsförordningen.

Ett rimligt antagande är att en person fyller i 20 mängduppgifter i en förteckning på en timme. Skulle timpenningen vara 500 kr och arbetsstället ha 10 kemikalier så skulle kostnaden för det företaget bli 250 kr. Har företaget däremot 100 kemikalier blir kostnaden 2 500 kr.

Som beskrivs i avsnitt 6 bedömer vi att vissa företagskategorier inte har några kemiska riskkällor och andra företag har detta redan nedtecknat då det krävs av annan lagstiftning. Om vi räknar bort dem från det totala antalet företag som finns registrerade i Sverige uppskattar vi att detta skulle kunna beröra cirka 567 000 företag. Vår bedömning som vi skriver om i avsnitt 6 är att inte alla dessa kommer behöva göra en uppdatering av förteckningen.

Om vi antar att 50 procent av dessa företag behöver uppdatera sina förteckningar och att de i snitt har 20 kemiska riskkällor, som det tar 1 timme att föra in i förteckningen med en timpenning på 500 kr så blir kostnaden för alla företag sammanlagt: $567\,000 \times 0,5 \times 500 = 142$ mnkr.

Skulle det däremot vara 10 procent av alla företag som behöver göra denna uppdatering skulle kostnaden bli 28 mnkr.

Till denna engångskostnad kommer en årligkostnad som borde bli lägre än den första initiala kostnaden då det mer handlar om att se över att mängderna stämmer och inte föra in nya uppgifter. Om vi räknar på att det tar halva tiden att kontrollera dessa uppgifter årligen så hamnar totalkostnaden för alla företag som behöver göra detta på 14–71 mnkr och kostnaden per företag på 125–1 250 kr per år.

Den faktiska kostnaden för varje enskilt företag kommer att variera som beskrivits ovan. De med många kemikalier (> 20) kommer få en högre kostnad än de med färre antal kemikalier. Arbetsmiljöverket saknar data för att kunna göra bättre antaganden vilket gör att summan kan vara både högre och lägre.

Kommuner och regioner som behöver göra denna uppdatering kommer också att påverkas på liknande sätt. Kommuner och regioner har flera arbetsställen som har olika förteckningar och alla de som inte har denna information i förteckningen behöver uppdatera. Kostnaden för de arbetsställen som kommer att behöva uppdatera kommer att bli motsvarande som för företagen.

Undersökning och riskbedömning av syrefattig miljö 8 §

Enligt 8 § i nuvarande kemiföreskrifter finns ett krav på vilka moment och situationer som minst ska ingå i en undersökning och riskbedömning. Vi har nu

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

förtydligat denna lista med krav på att arbetsgivaren ska undersöka och riskbedöma om det finns risk för syrefattig miljö. Detta nya krav återfinns i 10 kap. 8 § och ser ut så här:

”8 § Arbetsgivaren ska se till att undersökningen och riskbedömningen av kemiska riskkällor minst omfattar de moment och situationer, som kan innebära risk för

1. exponering via inandning, hud, ögon eller intag via mun,
2. brand eller explosion,
3. syrefattig miljö, och
4. att gas tillsammans med luft blir antändningsbar.”

De platser där syrefattig miljö uppkommer är arbeten i cistern, brunn, silo, lastutrymme eller i liknande miljöer med begränsad luftomsättning. Sådana platser har redan i dag krav enligt 31 § i nuvarande kemiföreskrifter att göra en särskild riskbedömning. Vi bedömer att kravet redan finns men vi vill lyfta fram det i den generella riskbedömningsparagrafen för kemiska riskkällor. Gör man fel kan det leda till allvarliga konsekvenser.

Arbetsmiljöverket bedömer att denna ändring inte innebär några förändrade kostnader eller andra konsekvenser för berörda.

Damm – städning 15 §

Vi föreslår ett förtydligande av vikten av att städa regelbundet med en ny paragraf med följande lydelse i 10 kap. 15 §.

”Arbetsgivaren ska se till att rengöring och städning av ytor och golv utförs regelbundet och så att damm inte virvlar upp eller sprids”.

I 114 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2009:2) om arbetsplatsens utformning finns det ett krav på att det ska städas och rengöras på arbetsplatser på ett tillfredsställande sätt för att förebygga olycksfall och ohälsa. Städningen ska utföras regelbundet. Det finns också krav i 15 § punkt 2 i nuvarande kemiföreskrifter att man ska använda rätt metod för att minska riskerna då man hanterar kemiska riskkällor, exempelvis vid städning.

Även i nuvarande föreskrifter (AFS 2015:2) om kvarts - stendamm i arbetsmiljön finns en bestämmelse om rengöring så att inte damm virvlas upp eller sprids (16 §).

Arbetsmiljöverket bedömer att 10 kap 15 § inte innehåller ett nytt krav, utan i stället ska ses som en summering av krav som i dag står på olika ställen i vårt nuvarande regelverk. Förändringen medför därför inte några förändringar i kostnader eller andra konsekvenser för berörda.

Märkning 25 §

Enligt 19 § i nuvarande kemiföreskrifter står det i sista stycket att

”Märkning får begränsas till enbart produktens namn, eller helt utelämnas om andra åtgärder vidtas som säkerställer att detta inte innebär ökad risk för ohälsa eller olycksfall.”.

I rådets direktiv 92/58/EEG står det i bilaga 3 punkt 1 andra stycket:

”Första stycket ska inte tillämpas på behållare som endast används kortvarigt på arbetsplatsen eller vilkas innehåll ofta byt ut, förutsatt att andra lämpliga åtgärder vidtas – särskilt i fråga om information och/eller fortbildning – som säkerställer samma skyddsnivå”.

I och med att det i direktivet står om behållare som endast används kortvarigt eller om innehållet ofta byts ut har vi fört in den delen i föreskriftsförslaget 10 kap. 25 §.

”Märkning kan begränsas till produktens namn, eller utelämnas om man använder farliga kemiska produkter kortvarigt eller om innehållet ofta byts ut. Detta gäller bara om åtgärder vidtas, så att risk för ohälsa eller olycksfall inte ökar”.

Denna information har tidigare stått i råden och använts som praxis både vid inspektion och vid undervisning. Vi bedömer att vi implementerar direktivet på ett mer korrekt sätt med denna skrivning. Vi bedömer också att detta inte leder till några kostnader eller andra konsekvenser för berörda då detta har gällt som praxis i många år.

Förvaring 31 §

I föreskriftsförslaget, 10 kap. 31 § finns förslag på att kraven på förvaringsutrymmen utökas med följande förtydligande:

”Förvaringsutrymmen är anpassade till ämnens egenskaper vad gäller material, utformning och hållfasthet”. 21 § i nuvarande kemiföreskrifter handlar delvis om hur förvaringsskåp för kemiska riskkällor ska vara utformade. Grunden i dagens krav är att förvaring ska ske så att hälso- och olycksrisker förebyggs.

Denna kompletterande information finns i de nuvarande kemiföreskrifternas allmänna råd till 21 § och har används som norm på många arbetsplatser och av inspektörer. Det kompletterande kravet finns också i den nu föreslagna 10 kap. 9 §. Enligt den paragrafen ska man i sin riskbedömning ta hänsyn till ämnens egenskaper, detta gäller även vid riskbedömning för förvaring av kemiska riskkällor. Man ska även ta hänsyn till förhållanden som kan påverka riskerna. När det gäller förvaring är själva förvaringsutrymmens utformning en del av hur förhållanden kan påverka riskerna.

Då vi bedömer att detta inte är ett nytt krav utan en summering av krav som står på olika ställen i vårt regelverk så ger detta inga förändringar i kostnad om man har följt dagens gällande lagstiftning.

6.10 Ytterligare bestämmelser för vissa grupper av kemiska ämnen kap. 11

I kapitlet om ytterligare bestämmelser för vissa grupper av kemiska ämnen har fem förändringar gjorts som redovisas nedan.

Särskild utbildning för vissa allergiframkallande ämnen 8 och 9 §§

Som förslag har vi lagt till två paragrafer i 11 kap. 8 och 9 §§.

”8 § Den som leder utbildningen som avses i 7 §, ska ha goda kunskaper om

1. kemiska arbetsmiljörisker,

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

2. allergiframkallande ämnen,
3. specifika risker som arbetet medför, och
4. hur riskerna ska minimeras.”

”9 § Utbildningen som krävs enligt 7 §, ska vara anpassad till målgruppen och minst omfatta

1. vilka risker arbetet innebär,
2. vilka skyddsåtgärder som behövs, och
3. hur rengöring och sanering ska utföras.”

Hela 8 § är ny men inte hela 9 §. Det nya i 9 §, som är taget från de allmänna råden till 37 e § nuvarande kemiföreskrifter, är att vi har skrivit tydligare att utbildningen ska vara anpassad efter målgruppen och att den ska innehålla information om hur rengöring och sanering ska gå till. I de allmänna råden till 37 e § står det att utbildningen behöver omfatta de moment som är relevanta för arbetet som ska utföras och sedan en lista på vilka moment det är. Det står också i råden att för att kunna ge de kunskaper som bestämmelserna kräver behöver utbildaren ha goda kunskaper om föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker och om allergiframkallande ämnen.

Dessa råd har mer eller mindre verkat som föreskriftstext och är av karaktären skakrav. Det är oerhört viktigt att den som utbildar har ordentliga kunskaper på området samt att utbildningen tar upp hur man ska hantera dessa ämnen på ett säkert sätt. Utbildningen behöver vara verksamhetsanpassad. I och med det har vi höjt upp dessa allmänna råd till föreskriftstext.

Vår bedömning är att många av dem som har hållit i utbildningar har haft dessa kunskaper och utbildning har minst innehållit de moment som vi föreslår i dessa två paragrafer. Vi har även fått detta bekräftat från några branschorganisationer och andra som håller i utbildningar.

Preciseringen innebär inte att fler behöver gå utbildning eller gå en längre utbildning. Vi bedömer att detta inte ger några kostnadsförändringar för de som skickar sin personal på utbildning.

Preciseringen innebär att de som håller i dessa utbildningar som inte har tagit hänsyn till de allmänna råden i sitt undervisningsmaterial nu måste uppdatera materialet. Även om de flesta utbildarna redan i dag har byggt upp sin utbildning så att de täcks av dessa preciserade krav kan det betyda att vissa måste säkerställa att deras material innehåller den information vi kräver. Hur många som måste göra det och hur lång tid det kan tänkas ta har vi inte information om. Men skulle det vara alla 100 utbildare, både konsulter och interna utbildare, som nämns i avsnitt 6 som behöver ägna 2 timmar var med en timpenning på 1 000 kr skulle den totalt kostnaden för alla tillsammans bli 200 000 kr och för varje enskild utbildare eller företag skulle kostnaden bli 2 000 kr.

I dessa beräkningar finns en stor osäkerhet och bygger på antagande. Arbetsmiljöverket saknar data för att kunna göra ett bättre antagande vilket gör att summan kan vara både högre och lägre.

Termisk nedbrytning som frisätter isocyanater 7 och 12 §§

Arbetsmiljöverket kräver i dag, i 37 e och 37 g §§ i nuvarande kemiföreskrifter, att de som arbetar i processer där isocyanater bildas vid termisk nedbrytning, ska genomgå en utbildning för hantering av allergiframkallande ämnen och att arbetsgivaren ska anordna medicinska kontroller med bedömning om tjänstbarhetsintyg för dessa arbetstagare. Vi har nu ändrat detta krav, 11 kap. 7 och 12 §§, till att gälla arbete där diisocyanater bildas vid termisk nedbrytning.

Att isocyanater bildas vid termisk nedbrytning, när hårdplaster (främst polyuretan) upphettas till temperaturer över 150 °C, har varit känt länge. Den största bildningen sker dock mellan 250 – 400 °C. Då bildas en blandning av mono- och diisocyanater, denna exponering påverkas inte av regelförändringen. De som påverkas av förändringen är de verksamheter som enbart exponeras för monoisocyanater vid upphettning. De arbeten, som vi nyligen har fått kännedom om, där det kan förekomma exponering för enbart monoisocyanater vid termisk nedbrytning, är

- där exponering sker vid upphettning av proteininnehållande mat, och
- avbränning av hornvävnad på kalvar.

På senare tid har mätningar visat att personer i matindustrin och de som arbetar med avbränning av horn kan exponeras för enbart isocyanater. Ingen av dessa grupper har, vad vi har kunskap om, låtit personalen genomgå utbildning eller medicinska kontroller med bedömning för tjänstbarhetsintyg. Även om regeländringen kan ses som en kravsänkning så bedömer vi att skyddsnivån för dessa verksamheter inte ändras då de inte har insett att de omfattas av dessa regler och således inte har gått på utbildning eller medicinska kontroller. Vi har heller inte fått några indikationer att denna exponering har orsakat problem i dessa verksamheter och vi har ingen anmäld ohälsa i dessa verksamheter orsakade av isocyanater. Vi bedömer i och med det att det inte blir några kostnadslättnader inom dessa verksamheter.

Även vid arbete med upphettning av mineral- och stenull och avbränning av nytt isolermaterial på värmeverk kan monoisocyanater bildas vid termisk nedbrytning. De som arbetar inom mineral- och stenullsindustrin har i vissa fall genomgått utbildning och medicinska kontroller med bedömning för tjänstbarhetsintyg. De kommer i och med regeländringen att få en kostnadslättnad om de väljer att sluta med dessa utbildningar och medicinska kontroller.

Kostnaden för den utbildning som krävs varierar beroende på om den kommer att genomföras som intern- eller externutbildning. Tittar man på de prisuppgifter som finns på nätet så tar externa konsulter också väldigt olika pris, allt från 1 200 kr till 6 000 kr exklusive moms. Utbildningen måste förnyas var femte år. Kostnaden för att genomföra en medicinsk kontroll med bedömning för tjänstbarhetsintyg kan nog variera också men de prisuppgifter vi har fått från företagshälsovården är cirka 2 000 kr per undersökning exklusive moms. Medicinska kontroller ska göras innan arbetet startar, sedan efter 3–6 månader och sedan vart annat år om exponeringen fortsätter. Då dessa arbetsplatser har en engångsexponering, vid avbränning, och vi räknar med att de flesta inte gör detta oftare än vart 5:e år så räknar vi med att de bara behöver en undersökning innan arbetet startar.

För de företag som påverkas av denna kravändring kan det bli en kostnadsminskning på

- 1 200–6 000 kr per arbetstagare för minskad kostnad för utbildning, och
- cirka 2 000 kr per arbetstagare i minskade kostnader för medicinska kontroller.

Sammantaget kan det bli kostnadsminskningar mellan 3 200–8 000 kr per arbetstagare. Skulle utbildningen ske som internutbildning bör kostnaden bli lägre. Då vi räknat att både utbildning och medicinska kontroller i detta fall bara behöver göras vart 5:e år så blir besparingen per år 640–1600 kr per arbetstagare.

Arbetsmiljöverket har ingen information om hur många värmeverk som startas upp årligen, hur många som omisolerar eller hur många som kan tänkas exponeras vid varje värmeverk. Men skulle det vara så att hälften av de 16 planerade anläggningar färdigställs under ett år, 10 procent av de befintliga 216 värmeverken omisolerar, och det på dessa anläggningar arbetar 5 stycken som kan bli exponerade för monoisocyanater blir den minskade årliga kostnaden totalt $(8 + 0,1 \times 216) \times 5 \times 640 = 96\,052$ kr om man räknar med den lägre summan och $(8 + 0,1 \times 216) \times 5 \times 1\,600 = 236\,800$ kr om man räknar med den högre summan.

Beräkningarna bygger på antagande och det finns en stor osäkerhet i flera parametrar.

Åtgärder vid hantering av CMR-ämnen 18 §

Vid hantering av carcinogena och mutagena ämnen finns det krav i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/37/EG av den 29 april 2004 om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet på åtgärder, om man exponeras för dessa ämnen. En av åtgärderna, artikel 10. 1 punkt c, är att arbets- eller skyddskläder ska förvaras avskilt från privata kläder. I den nya regelstrukturen föreslås vi att detta krav finns i 11 kap. 18 § punkt 5. Detta krav fanns i dag i 94 § nuvarande föreskrifter om arbetsplatsens utformning.

Eftersom kravet redan finns i vårt regelverk ger detta inga förändrade kostnader.

Obligatoriska mätningar 24 §

Då undantaget för yrkeshygieniska mätningar för de som exponeras för

1. bly och oorganiska blyföreningar,
2. etylenoxid,
3. kadmium och oorganiska kadmiumföreningar,
4. styren, vinyltoluen och andra reaktiva monomerer vid esterplastframställning, eller
5. vissa syntetiska oorganiska fibrer,

under kortare tid än 2 månader per år är borttaget i 11 kap. 24 § så kan vissa företag behöva börja göra mätningar.

I 50 § nuvarande kemiföreskrifterna finns ett undantag från mätning om arbetet utförs under kortare tid än två månader per år. Det står samtidigt att man inte behöver mäta förrän efter 3 månader. Den tidsgränsen har vi kvar.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

De företag som har arbeten som pågår i 2 månader behöver inte göra någon mätning. Mätningar behöver göras först efter 3 månader och då är arbetet redan klart och en mätning kan inte utföras. Dessa företag påverkas således inte av kravförändringen.

De som eventuellt kommer att omfattas när undantaget tas bort är de som exponeras under två månader utspritt över året. Detta är något som sannolikt inte inträffar så ofta då den vanligaste hanteringen sker mer kontinuerligt. I de fall en kortvarig hantering under en längre period sker, skulle det med det nya förslaget behöva göra en exponeringsmätning och skicka in en mät rapport till Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljöverket bedömer att hantering av etylenoxid och de ämnen som är uppräknade för esterplastframställning inte berörs av regelförändringen då användningen av dessa ämnen är väldigt begränsad och sker mer kontinuerligt. De som vi bedömer kan påverkas av förändringen är vissa som exponeras för bly och kadmium. Vår bedömning är att det framför allt rör sig om vissa som utför marksanering. Vi vet inte exakt hur många företag det handlar om men vi uppskattar att det handlar om enstaka företag. Skulle det vara så mycket som 20 företag, se avsnitt 6 för resonemang, som berörs, är vår bedömning att de flesta företag köper tjänsten att mäta, analysera och skriva mät rapport från en yrkeshygieniker som arbetar som konsult. Beräkningen nedan utgår ifrån att alla anlitar en konsult, men har företaget egen kompetens kan de utföra mätningen själva. Konsultens timpenning är cirka 1 000 kr och i beräkningen antar vi en sammanlagd arbetstid på 16 timmar per mätning. Att beställa bedömningen och ta hand om resultat innebär att företaget också får avsätta en del egen tid. Vem på företaget som behöver göra detta kan säkert variera från företag till företag, det kan vara någon i arbetsledande ställning, men kan också vara någon annan. I beräkningen nedan använder vi oss av en schablon att det kostar varje företag, utöver konsultkostnaden, ytterligare 1 000 kr. Kostnaderna för att genomföra en mätning och upprättande av mät rapporten beräknas enligt tabell 8.

Tabell 8. Beräkning av årliga kostnader för exponeringsmätning.

Informationskrav	Standard tid timmar	Kostnader per mätning (tkr)	Antal mätningar	Total administrativ kostnad (tkr)
Genomföra mätning	12	12	20	240
Skriva mät rapport	4	4	20	80
Företagens kontakter med mätkonsult och hantering av mät rapport	1	1	20	20
Kostnad för 20 företag som gör var sin mätning				340

Tabell 8 visar att varje mätning beräknas kosta 17 000 kr vilket i sin tur betyder att om det varje år är 20 företag som behöver göra var sin mätning skulle den årliga kostnaden vara 340 000 kr.

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Undantag för obligatoriska mätningar av syntetiska oorganiska fibrer 24 §

Enligt 14 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om syntetiska oorganiska fibrer (AFS 2004:1) ska arbetsgivaren alltid utföra en exponeringsmätning vid arbete med eldfasta keramiska fibrer, specialfibrer eller kristallina fibrer, särskilt farliga fibrer. Detta krav föreslås nu bli överfört till 11 kap. 24 § i de nya föreskrifterna. Därmed blir det sammanfört med övriga ämnen som vi kräver obligatoriska mätningar för. I det nya förslaget finns det ett undantag, som har gällt för de övriga ämnena som vi har krävt obligatoriska mätningar för. Undantaget lyder:

”Mätningar enligt första stycket behöver inte genomföras, om riskbedömningen visar att exponeringen är försumbar. Skälen till att exponeringen bedöms som försumbar ska dokumenteras skriftligt.”

Detta undantag har tidigare inte funnits och man kan se detta som en kravändring. Vi bedömer dock inte att detta sänker skyddsnivån då man ändå måste göra en bedömning att exponeringen är försumbar. Kan man inte bedöma exponeringsnivån så ska man ändå göra mätningar. Har man så låga nivåer att exponeringen är försumbar är nivåerna nära noll och då är det ingen idé att mäta då exponeringen borde vara så låg att nivåerna ligger under detektionsgränsen. Vi bedömer alltså att detta inte ger några konsekvenser för företag som hanterar dessa fibrer.

6.11 Kemi – kompletterande bestämmelser för vissa riskfyllda arbeten i kombination med kemiska riskkällor kap. 12

Heta arbeten på behållare, rörledningar och liknande 10 §

För att ha en säker hantering behöver man generellt tömma rörledningar och liknande som innehåller kemiska riskkällor innan man utför arbete som kan medföra höga temperaturer. I stället för att ha olika specifika krav om detta föreslår vi att införa en allmän skrivelse om detta som gäller alla branscher och det föreslås nu i de nya föreskrifterna, 12 kap. 10 §:

”Innan man börjar svetsa, slipa, skära eller utföra annat arbete, som kan medföra hög temperatur, i eller på en behållare, rörledning eller liknande anordning, ska arbetsgivaren se till att tömma anordningen på kemiska riskkällor.

Kravet i första stycket gäller inte, om riskbedömningen visar att det är uppenbart onödigt att tömma anordningen innan arbetet utförs”.

Arbetsmiljöverket bedömer att detta inte är ett nytt krav utan att det täcks av 8 § nuvarande kemiföreskrifter där det bland annat står ”Att en riskbedömning ska göras om och när åtgärder behövs för att begränsa risken för att en kemisk riskkälla orsakar ohälsa eller olycksfall i den egna verksamheten genom bildning av antändbar luftblandning eller brandrisk av annan orsak”.

En av de vanligaste åtgärderna för att begränsa riskerna vid svetsning, slipning, skärning eller annat arbete, som kan medföra hög temperatur, i eller på en behållare, rörledning eller liknande anordning är att tömma systemet. Att utföra heta arbeten på dessa anordningar när det finns en kemisk riskkälla i dem, innebär

normalt en risk. Det finns undantag när systemen inte behöver tömmas, därav det föreslagna undantaget i 12 kap, 10 § sista stycket.

I och med denna mer generellt skrivna paragraf kan 15 § Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter (AFS 1998:8) om arbete i motorbranschen och 9 § Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter (1992:9) om smältsvetsning och termiskskärning strykas. I 15 § Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter (AFS 1998:8) om arbete i motorbranschen finns det krav på att systemet ska tömmas på kylmedium innan man svetsar eller utför annat arbete med öppen eld. Liknande krav finns även i 9 § Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter (1992:9) om smältsvetsning och termiskskärning. I den paragrafen står det att svetsning och skärning inte får utföras om ångor från klorerade kolväten kan tränga fram till svetsplatsen. Både kylmedlet och klorerade kolväten är kemiska riskkällor.

6.12 Kompletterande bestämmelser för vissa kemiska riskkällor kap. 13

I kapitlet om kompletterande bestämmelser för vissa kemiska riskkällor har två förändringar gjorts som redovisas nedan.

Särskild utbildning vid tillredning och administrering av cytostatika 30 §

För att tydliggöra vad som minst en särskild utbildning, vid tillredning och administrering av cytostatika, ska innehålla föreslår vi att några av de förslag som tidigare fanns i en bilaga, bilaga 2 till råden till 22 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:5) om cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk, lyfts upp till 13 kap. 30 § föreskriftsförslaget. De minimikrav som vi föreslår att en särskild utbildning måste innehålla är utbildning om

1. vilka risker arbete innebär,
2. hur beredning och administrering utförs på ett säkert sätt,
3. vilka skyddsåtgärder som krävs, och
4. hur man tar hand om läkemedelsavfall, läkemedelskontaminerat material och kroppsvätskor.

Preciseringen innebär inte att fler behöver gå utbildning eller gå en längre utbildning. Vi bedömer att detta inte ger några förändrade kostnader för de som skickar sin personal på utbildning.

När vi har varit i kontakt med regionalt cancer centrum (RCC) så ingår dessa specifika moment i deras Cytostatikakörkort - webbutbildning i säker hantering av cytostatika. Många regioner är ansluta till RCC och arbetstagare i dessa regioner går deras utbildning. En uppskattning är att 65–70 procent av de arbetstagarna som sysslar med tillredning och administrering av dessa läkemedel har, eller kommer inom en snar framtid, ha genomgått utbildningen som leder till ett cytostatikakörkort. Enligt experter på sjukhusen ser utbildningen för övriga arbetstagare väldigt olika ut, en del har en utbildning som täcker dessa moment medan andra har en ordning som innebär att man får gå bredvid någon som har arbetat med dessa arbetsuppgifter.

RCC:s utbildning innehåller dessa moment men de övriga utbildningarna på de olika sjukhusen måste troligtvis kontrollera så att deras utbildningsmaterial täcker

in de preciserade kraven. Hur många som måste göra det och hur lång tid det kan tänkas ta har vi inte information om. Skulle det vara 100 utbildare som behöver ägna 2 timmar var med en timpenning på 1 000 kr så skulle kostnaden för varje enskild utbildare bli 2 000 kr och den totalt kostnaden för alla tillsammans 200 000 kr. Dessa utbildare kan vara både konsulter och interna utbildare. I vårt räkneexempel räknar vi dock med en timpenning för en konsult på 1 000 kr.

Skyll syntetiska oorganiska fibrer 61 §

Om man arbetar med särskilt farliga syntetiska oorganiska fibrer ska man sätta upp en varningsskylt för att varna andra arbetstagare att arbete pågår med dessa fibrer . I 13 kap. 61 § så föreslår vi att texten till varningsskylt ändras till *Fiberhaltigt damm – farligt vid inandning* för att andra arbetstagare tydligare ska förstå att det just är inandning som man ska undvika. I nuvarande 6 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2004:1) om syntetisk oorganiska fibrer så krävs att man ska använda samma sorts skylt som vi föreslår nu men en annan tilläggstext, *VARNING Fiberhaltigt damm*. Detta innebär att skyltar med tilläggstext som finns i dag måste bytas ut mot nya.

En skylt kostar mellan 70–250 kr beroende på hur många skyltar man köper och vilket material man väljer. Om vi utgår ifrån vårt antagande att det finns 50 skyltar (se avsnitt 6) som behöver bytas så kommer kostnaden att bli mellan 50 x 70 eller 50 x 250 kr d.v.s. en total summa på 3500 kr–12 500 kr för 50 skyltar.

Arbetskostnaden för att beställa och sätta upp dessa skyltar kan uppgå till som mest 30 min per skylt. Arbetskostnad beräknas till 500 kr per timme. Detta medför en ytterligare kostnad på 12 500 kr för dessa 50 skyltar.

Den totala engångskostnaden för att köpa in och sätta upp en skylt kommer enligt dessa beräkningar att landa mellan 320–500 kr. Totalkostnaden för att sätta upp alla beräknade 50 skyltar blir då 16 000–25 000 kr. Om det rör sig om fler eller färre skyltar så fördelar sig kostnaderna proportionellt mot beräkningarna ovan.

6.13 Summering kostnader avdelning V kemiska arbetsmiljörisker

De största kostnaderna är sådana som har bedömts vara av engångskaraktär i samband med att den nya regelstrukturen införs. Alla dessa kostnadseffekter av engångskaraktär och de årliga framtida kostnadsförändringarna sammanfattas i tabell 9.

Tabell 9. Sammanställning av de beräknade kostnadsmissiga effekterna av engångskaraktär och årliga framtida kostnadsförändringar (avrundade).

Orsak	Berörda företag	Beräknade kostnader engångskaraktär (kr)	Beräknade framtida årliga kostnader (kr)	Beräknade framtida årliga kostnadsminskningar (kr)	Kommentar
Uppdatering av säkerhetsdatablad	26	26 000			Administrativ kostnad
Uppdatering av förteckning för kemiska riskkällor (10 kap. 6 §)	283 000	28–142 mn.	14–71 mn.		Administrativ kostnad
Uppdatering av utbildnings-material för allergiutbildning (11 kap. 8 och 9 §§)	100	200 000			Administrativ kostnad
Ändring av omfattning av allergireglerna från isocyanater till diisocyanater som frisätts vid termisk nedbrytning (11 kap. 7 och 12 §§)	30			96 000–237 000	Administrativ kostnad
Obligatoriska exponeringsmätningar för vissa ämnen (11 kap. 24 §)	20		340 000		Administrativ kostnad
Uppdatering av utbildnings-material för utbildning för de som arbetar med beredning och administrering av cytostatika etc. (13 kap. 30 §)	100	200 000			Administrativ kostnad
Ny tilläggs skylt vid hantering av vissa fibrer (13 kap. 61 §)	50	16 000–25 000			

Tabell 9 visar att på att det blir en total engångskostnad på 28,5–142,5 mnkr vara av den klart största kostnaden kommer från att förteckningen över kemiska riskkällor måste uppdateras. De årliga kostnaderna beräknas bli ungefär hälften av engångskostnaden och hamna på cirka 14,5–71,5 mnkr, även här är den främsta kostnaden att förteckningen över kemiska riskkällor behöver uppdateras årligen.

I dessa beräkningar finns en stor osäkerhet och beräkningarna bygger på antagande som baseras på olika parametrar. Arbetsmiljöverket saknar data för att kunna göra bättre antagande vilket gör att summan kan vara både högre och lägre.

Avdelning VII Våld och hot om våld

6.14 Våld och hot om våld i arbetsmiljön kap. 15

Kapitlet om våld och hot bygger på de bestämmelser som i dag finns i föreskrifterna (AFS 1993:2) om våld och hot i arbetsmiljön. I stort sett alla befintliga paragrafer i nuvarande föreskrifter flyttas över till de nya föreskrifterna. I ett fall utgår en paragraf som har bedömts täckas av en annan i samma kapitel. Det gäller 9 § i nuvarande föreskrifter som handlar om att värde transporter ska organiseras och utföras så att arbetstagarna har betryggande säkerhet. Det kravet bedömer vi täcks av den mer generella bestämmelsen i förslaget 15 kap. 3 § som handlar om att risken för våld, eller hot om våld, förebyggs så långt som möjligt. I ett annat fall ersätts en paragraf som handlar om att planera utformning av arbetsplatsen med en hänvisning till de föreskrifter som reglerar utformningen av arbetsplatser. Där finns krav på hur arbetsplatser ska utformas för att förebygga risker för våld och hot om våld.

De marginella förändringar som har gjorts bedömer vi inte innebär några kostnadsförändringar eller andra konsekvenser för berörda.

6.15 Upphävande av Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter (AFS 1990:11) om arbete med försöksdjur

Nuvarande föreskrifter (AFS 1990:11) om arbete med försöksdjur upphävs utan att de får någon sammanhållen motsvarighet i den nya regelstrukturen. De som främst har använt föreskrifterna är högskolor, statliga institut och läkemedelsproducerande företag som hanterar försöksdjur.

Enligt Jordbruksverket så fanns det 2018 det 38 arbetsplatser som har tillstånd för godkännande av försöksdjursanläggning, godkännande av anläggning för genmodifierade djur och tillstånd att använda och föda upp försöksdjur.

Alla paragrafer, utom en, har bedömts täckas av andra krav i Arbetsmiljöverkets föreskrifter, se bilaga 2. Den paragraf som inte täckas av andra krav är 12 § som bland annat handlar om att arbetsgivare ska erbjuda en läkarundersökning till de arbetstagarna som regelbundet ska sysselsättas i arbete med allergiframkallande försöksdjur. Läkarundersökningen ska erbjudas innan arbetet påbörjas. Vi bedömer dock att man i dag har kommit långt med det förebyggande arbetet för att motverka hälsorisker vid arbete med försöksdjur. I kombination med att det för närvarande inte går att göra meningsfulla hälsoundersökningar för att upptäcka astma eller luftvägsallergier i förväg innan de debuterat till följd av det aktuella arbetet, föreslår vi inga andra medicinska kontroller i föreskrifter utöver de som redan finns i förslaget till föreskrifter om hälsoundersökningar.

I och med att 12 § i nuvarande föreskrifter om arbete med försöksdjur upphävs och inte får någon motsvarighet i det nya regelverket behöver alltså arbetsgivaren inte längre erbjuda den läkarundersökning som dagens regelverk kräver. Förslaget borde därmed ge en kostnadsminskning. Arbetsmiljöverket gjorde en enkätundersökning under 2016 för att bland annat ta reda på hur många arbetstagare som är berörda av kraven i 12 §. Baserat på enkätsvaren handlade det

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

om cirka 500–1 000 arbetstagare. Om man räknar att de i genomsnitt arbetar med djur någonstans mellan 10 och 20 år så skulle nyrekryteringen kunna vara 50–100 personer per år. En läkarundersökning kostar ungefär 2 000 kr. Skulle 50–100 läkarundersökningar inte behöva genomföras per år ger det en kostnadsbesparing på 100 000–200 000 kr årligen.

7. Alternativa lösningar och övervägda regleringsalternativ

Det nya förslaget till föreskrifter har tagits fram i samband med att Arbetsmiljöverket ser över hela sitt regelverk för att organisera reglerna i en ny struktur. Det var från början givet att dagens regler, som en huvudprincip, ska behållas i föreskriftsform, men inte i nuvarande struktur. Syftet med att ändra struktur är att för alla berörda få ett mer sammanhållet och överblickbart regelverk. För mer information och motiv till den nya strukturen hänvisas till den övergripande konsekvensutredning som refereras till i avsnitt 1.

I enstaka fall har huvudprincipen, om att inte ändra reglernas innebörd, frångåtts till exempel har regler tydligare anpassats till gällande EU-direktiv. Många av förändringarna som är gjorda är av mindre karaktär som vi har valt att föra in för att öka tydligheten i regelverket. Andra förändringarna beror på att vi har skapat en ny regelstruktur, till exempel medför förändringarna att alla säkerhetsdatablad måste uppdateras med de nya föreskriftsnumren. De förändringar som har gjorts i föreskrifterna redovisas i avsnitt 7.

Nedan beskrivs tre förändrade regler där vi har övervägt andra alternativ men nu landat i att föreslå dessa förändringar.

- I Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter (AFS 2011:19) om kemiska arbetsmiljörisker 4 § definieras begreppet kemisk produkt med allt som har ett kemiskt ursprung, allt från köpta produkter, det som bildas, mögelsporer, vissa behandlade varor till damm. Många som ska följa reglerna tror dock att kemisk produkt är enbart produkter man köper och har inte förstått att det är ett vidare begrepp som även inbegriper det som bildas.

I de nya föreskrifterna har vi bytt ut begreppet kemisk produkt mot kemiskt agens. Vi har funderat på flera olika alternativ, så som farligt ämne eller ha kvar det ursprungliga begreppet kemisk produkt. Begreppet agens är inte så känt vilket kan vara både en nackdel och en fördel. Vi ser det som fördel då vi "tvingar" de som ska följa föreskrifterna att läsa i definitionerna. Vi vill inte ha ett begrepp som de flesta tror sig veta vad det innebär och sedan har vi definierat det som något annat, så upplever vi att det är med begreppet kemisk produkt och även kemiskt ämne. Vi hoppas att detta kommer underlätta förståelsen för vad vi menar med detta begrepp.

- Införande av mängduppgift i förteckningen
I direktivet 98/24/EG, om skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet mot risker som har samband med kemiska agenser i arbetet, artikel 4, finns det

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

krav på att arbetsgivaren ska förhålla sig till mängden av varje kemisk riskkälla i riskbedömningen. I direktivet finns krav på att man ska beakta flera parametrar vid riskbedömningen och vi har valt att samla dessa i en förteckning. Vi inför krav på att den största mängd som kan finnas på arbetsplatsen förs in på förteckningen. Denna uppgift är en av de faktorer som man ska använda sig av i riskbedömningen. Vi har övervägt andra alternativ, till exempel att arbetsgivare enbart behöver ta hänsyn till mängden i sin riskbedömning, men vi har bedömt att det är ett sämre alternativ då man missar den överblick som förteckningen är tänkt att ge. Oavsett vilket alternativ vi väljer bedömer vi att man i de flesta fall måste ha det nedskrivet för att ha kontroll på mängden.

- Isocyanater eller diisocyanater vid termisk nedbrytning
Vid hantering av monoisocyanater som man köpt, finns det inga krav på att arbetstagarna ska ha utbildning och tjänstbarhetsintyg för att få arbeta med dem. Det kräver vi dock för alla isocyanater, både mono- och diisocyanater, som bildas vid termisk nedbrytning. För diisocyanater har vi krav på både utbildning och tjänstbarhetsintyg både för de köpta och de diisocyanater som bildas. För att få regelverket att bättre stämma överens vill vi göra en förändring, antingen att det ska krävas utbildning och tjänstbarhetsintyg för både köpta och bildade monoisocyanater eller så ska kraven inte gälla för monoisocyanater.

Det finns flera tusen ämnen som klassificeras som allergiframkallande. Det är bara för ett fåtal ämnen som vi har krav på utbildning och för ännu färre som vi kräver att arbetsgivaren ska anordna läkarundersökning med tjänstbarhetsbedömning. De ämnen som vi kräver utbildning och tjänstbarhetsintyg för, är de ämnen som är mest potenta och som vi har sett orsaka allvarliga problem vid hantering på fel sätt, exempelvis diisocyanater och organiska syraanhydrider. Efter diskussioner med flera läkare och forskare på arbets- och miljömedicinska klinikerna har vi kommit fram till att monoisocyanater kan orsaka ohälsa men är inte lika potenta som exempelvis diisocyanater och bör därför inte regleras på samma sätt som diisocyanater. Vi har heller inte via vår statistik några indikationer på att monoisocyanater har skapat allvarliga problem.

För att få regelverket att stämma bättre överens så tar vi bort utbildningskrav och krav på medicinska kontroller med bedömning för tjänstbarhetsintyg för de som exponeras för enbart monoisocyanater som bildas vid termisk nedbrytning.

8. Överväganden enligt 14 kap. 3 § regeringsformen

I den mån kommuner och regioner påverkas sker det i deras civilrättsliga egenskap av arbetsgivare. Reglerna påverkar alltså inte kommuner och regioner på annat sätt än andra arbetsgivare och därmed påverkas inte heller den kommunala självstyrelsen.

9. Effekter för kommuner och regioner

Vissa av förändringarna som föreslås kommer kommuner och regioner påverkas av på liknande sätt som företagen.

Nedan följer de förändringar som vi kostnadsmässigt bedömer kan påverka kommuner eller regioner mest:

1. Införande av undersökning och riskbedömning för skada genom fall, avsnitt 6.6.
2. Införande av mängduppgift på förteckningen över kemiska riskkällor, avsnitt 6.8.
3. Vilka moment som ska ingå i den särskild utbildning som alla som tillreder och administrera cytostatika och cytotoxiska läkemedel samt andra läkemedel med cytotoxisk effekt ska ha genomgått, avsnitt 6.12.

10. Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag

I avsnitt 6 har alla kostnader som identifierats redovisats. I anslutning till respektive beräkning framgår av texten en beräknad eller skattad tidsåtgång. I tabell 10 redovisas en sammanställning av kostnader som har bedömts vara administrativa kostnader.

Tabell 10. Sammanställning av administrativa kostnader.

Beskrivning av ändring som ger administrativa kostnader	Avsnitt där kostnadsberäkning framgår	Engångskostnader (mnkr)	Årliga kostnader (mnkr)
Kompletterande undersökning och riskbedömning för risk för skada genom fall	7.4 och tabell 6	29,5–49*	
Kompletterande undersökning och riskbedömning för risk för skada genom ras	7.4 och tabell 7	28,2–46,9*	
Uppdatering av säkerhetsdatablad	7.5 och tabell 9	26 000	
Komplettera förteckningen med mängduppgifter, årlig och engångskostnad	7.5 och tabell 9	28–142	14–71
Uppdatera utbildningsmaterial, utbildning av arbetstagare som exponeras för allergiframkallande ämnen	7.5 och tabell 9	0,2	
Kostnader för exponeringsmätningar	7.5 och tabell 9		0,34
Uppdatera utbildningsmaterial, utbildning av arbetstagare som tillreder och administrerar cytostatika	7.5 och tabell 9	0,2	
Totalt		86,1–238	14,3–71,4

*Baserat på de räkneexempel som redovisas under avsnitt 7.4

Därutöver redovisas i tabell 9 avsnitt 7.5 en besparing på 100 000–240 000 kr genom att färre personer behöver genomgå utbildning och läkarundersökningar.

11. Vilka andra kostnader och förändringar är aktuella för företag

Företag måste alltid hålla sig informerade om vilka regler som gäller och det innebär i sig att de måste se till att de skaffar sig information om det förändrade

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

regelverket. Därutöver har Arbetsmiljöverket inte bedömt andra kostnader utöver de som redan har specificerats.

12. Påverkan på företag

12.1 Påverkan av konkurrensförhållanden

Arbetsmiljöverket har försökt bedöma om de ändrade kraven kan komma att påverka konkurrensförhållanden. Den största kostnaden kommer av att förteckningen över kemiska riskkällor måste kompletteras med uppgift om största mängden. Den ändringen kommer från ett EU-direktiv. Vägen mot mer harmoniserade lagstiftning inom EU kommer att medföra att företag måste arbeta arbetsmiljömässigt på lika villkor. I stort bedömer vi inte att konkurrensen kommer att påverkas i någon större utsträckning. Små företag kan dock vara känsligare för extra utgifter. Om ett litet företag måste göra exempelvis en ny exponeringsmätning och den leder till behov av åtgärder kan det naturligtvis inte uteslutas att sådana åtgärder, i ett enskilt fall, skulle kunna vara kännbara för det företaget. Sammantaget görs dock bedömningen att få företag behöver vidta några kostsamma åtgärder. Därför görs bedömningen att konkurrensen inte kommer påverkas.

12.2 Annan påverkan

Utöver att berörda rent allmänt behöver ta hänsyn till det nya regelverket bedömer Arbetsmiljöverket att det inte blir någon annan påverkan för berörda än det som redan har redovisats.

13. Särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Målet med att utforma en mer överskådlig struktur, att se över språket och att skapa en större enhetlighet i våra föreskrifter, är att göra det lättare för alla att hitta och förstå våra regler. I mindre verksamheter med få anställda finns det sällan särskilda resurser som har till uppgift att ha kunskap om arbetsmiljöregler och att se till att dessa följs. Ett enklare och mer överskådligt regelverk ska göra det lättare att förstå och följa reglerna och bör därför särskilt gynna små företag. Detta är viktigt eftersom risken för arbetstagare att drabbas av olyckor, ohälsa och dödsfall i arbetet inte är mindre i små företag och arbetsmiljöreglerna, med få undantag, gäller på samma sätt i små som i stora företag. Om reglerna är lättare att hitta och förstå underlättar det för små företag att följa dem.

Att också förtydliga ensamföretagares skyldigheter är bland annat tänkt som en hjälp för just den gruppen att förstå vilka regler de omfattas av.

14. Särskild hänsyn beträffande tidpunkten för ikraftträdande

Arbetsmiljöverket tillämpar vanligtvis en ikraftträdandetid för nya föreskrifter på sex månader, i detta föreskriftsarbete kommer ikraftträdandetiden att bli längre. Enligt den nuvarande tidplanen kommer de nya föreskrifterna att träda ikraft den 1 mars 2022, vilket blir cirka ett år efter det att föreskrifterna har beslutats.

Referenser till samtliga våra föreskrifter kommer att behöva uppdateras, vilket är en anledning att ge utrymme för en längre omställningstid för de berörda än i vanliga fall.

Alla nu gällande föreskrifter kommer att upphävas samtidigt som de nya träder i kraft. I vissa fall kan det behövas övergångsbestämmelser. När föreskrifterna i den nya strukturen beslutas kommer det också att i de nya föreskrifterna finnas de övergångsbestämmelser som behövs. Det kan vara övergångsbestämmelser som till exempel gäller för vissa undantag från föreskrifter, eller för tillstånd och intyg som Arbetsmiljöverket har meddelat.

15. Behov av speciella informationsinsatser

Informationsinsatser planeras för att introducera Arbetsmiljöverkets nya regelstruktur. I den informationsinsatsen ingår att också informera om detta förslag till föreskrifter som är en del av den nya strukturen. Under hand ska det tas fram informationsmaterial som beskriver den nya regelstrukturen, materialet kommer att finnas tillgängligt på Arbetsmiljöverkets webbplats: www.av.se. Informationsmaterialet kommer att bestå av filmer, presentationer och beskrivande text.

Under remisstiden kommer Arbetsmiljöverket att anordna hearings där det är möjligt för våra målgrupper att ställa frågor.

Det har tagits fram en introduktion till myndighetens regler, en paragrafnyckel, som visar hur de nuvarande paragraferna sorterats in i de nya föreskrifterna samt en lista över vem som ska följa vilka regler. Dessa skickas med remissen.

Arbetsmiljöverket kommer också att ha möten med de stora partsgemensamma kunskapsorganisationerna Prevent, Sunt arbetsliv och Partsrådet för att de ska få aktuell information om vad som händer i arbetet med att införa den nya regelstrukturen. Syftet är att de ska få förutsättningar att i ett så tidigt skede som möjligt ta fram informationsmaterial som stöd för olika målgrupper.

16. Hur samråd genomförs

Arbetet med detta förslag till föreskrifter har ingått i ett större sammanhållet arbete med att se över Arbetsmiljöverkets alla föreskrifter, alltså arbetet med att se över regelstrukturen. På ett mer övergripande plan är den stora förändringen i detta förslag just den förändrade regelstrukturen, medan de sakliga ändringarna är relativt sett få och ofta små.

De olika typer av samråd som har skett har därför huvudsakligen skett inom ramen för det stora sammanhållna arbetet med regelstrukturen.

Olika typer av samråd har genomförts både i de förberedande arbetena innan strukturen var beslutad och under arbetet med att faktiskt utforma föreskrifterna i den nya regelstrukturen. Samråd har skett på olika sätt och i olika konstellationer, huvudsakligen i dessa:

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

- Samrådsmöte Arbetsmiljöverket träffar regelbundet arbetsmarknadens avtalsbärande parter. Inom Arbetsmiljöverket kallas denna grupp för samrådsgruppen.
- Referensgruppsmöte Inom ramarna för programmet för regelförnyelse träffade Arbetsmiljöverket regelbundet en referensgrupp där de avtalsbärande parterna och representanter från andra parter och branschorganisationer ingår.
- Intressentmöte
(verksamhetsnära
samråd) I samband med pågående föreskriftsarbeten träffar Arbetsmiljöverket bland annat arbetsmarknadens parter, branschorganisationer, myndigheter och andra arbetsmiljöorganisationer vid intressentmöten.

Därutöver kommer hela regelförslaget inklusive alla sakliga förändringar att skickas på remiss.

Utöver de samråd som beskrivs ovan har ett särskilt samråd rörande kemiavsnittet genomförts. Den 4 juni 2019 genomfördes ett möte med arbetsmarknadens parter där de fick lämna synpunkter och ställa frågor om kemiavsnittet, 10–13 kap. Före beslut att utfärda föreskrifterna kommer arbetsmarknadens parter att kallas till ett möte för att diskutera det slutliga förslaget på kemiavsnittet och de synpunkter som framkommit i remissvaren.

17. Kontaktuppgifter till Arbetsmiljöverket

Projektgruppen som arbetar med den nya regelstrukturen nås på regelstruktur@av.se.

Frågor kan även besvaras av vår svarstjänst på telefon 010-730 90 00.

Bilaga 1. Redovisning av paragrafer, från kemiföreskrifterna, som bedömts täckas av andra bestämmelser

Exempel på skrivningar som strukits då de redan finns i kemiska arbetsmiljörisker

- 6 § Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter om anestesigaser (AFS 2011:7) täcks av åtgärdstrappan i förslaget om vanliga risker i arbetsmiljön 10 kap. 13 § punkt 4.
- I 26 § punkt 3 Arbetsmiljöverkets nuvarande föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19) står det att munpipettering eller andra metoder där kemiska riskkällor kan komma in i munnen inte ska användas. Det kravet har vi strukit då vi bedömer att det omfattas av åtgärdstrappan steg 4 som återfinns i förslaget om vanliga risker i arbetsmiljön 10 kap. 13 §. I dag finns andra metoder än munpipettering som ger betydligt lägre exponering.

I tabell 11 redovisas paragrafer som har strukits eftersom de finns i andra delar av Arbetsmiljöverkets regelverk eller i annan lagstiftning.

Tabell 11. Paragrafer som täcks av andra föreskrifter eller annat regelverk och var man kan finna kraven.

Nuvarande föreskrifter		Återfinns
Anestesigaser (AFS 2001:7)	11 §	Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning kapitlet om trycksatta anordningar
	14 §	Utformning av arbetsplatser
Cytostatika och andra läkemedel med cytotoxisk effekt (AFS 2005:5)	18 § (delar av)	Utformning av arbetsplatser
Gaser (AFS 1997:07)	6 och 7 §§	Utformning av arbetsplatser
	11 §	Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning kapitlet om val och användning av personlig skyddsutrustning
	15 §	Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning kapitlet om trycksatta anordningar
Kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2011:19)	27 §	Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning kapitlet om val och användning av personlig skyddsutrustning
	30 §	Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning kapitlet om trycksatta anordningar
	37 §	Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning (SSMFS 2018:1)
Kvarts (AFS 2015:2)	17 och 18 §§	Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning kapitlet om val och användning av personlig skyddsutrustning
Syntetiska oorganiska fibrer (AFS 2004:1)	11 §	Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning kapitlet om val och användning av personlig skyddsutrustning

Remiss – Förslag till regler i ny struktur

Bilaga 2 – Redovisning av paragrafer, från Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter (AFS 1990:11) om arbete med försöksdjur, som bedömts täckas av andra bestämmelser

De två första paragraferna handlar om tillämpningsområde. 12 § har upphävts och redovisas under avsnitt 6.15. Övriga paragrafer täcks av andra bestämmelser i Arbetsmiljöverkets föreskriftsförslag och redovisas nedan.

3 §

Att arbetet ska planeras och bedrivas för att undvika kontakt med smittämnen, allergener och liknande täcks av vanliga risker i arbetsmiljön 10 kap. 13 § och 14 kap. 5 §.

4 §

Att arbetstagarna ska ha tillräckliga kunskaper täcks av grundläggande arbetsmiljöregler-för dig som har arbetsgivaransvar 2 kap. 9 § och för vanliga risker i arbetsmiljön, 10 kap. 23 § och 14 kap. 16 §.

Att hanterings- och skyddsinstruktioner ska finnas och att de ska vara skriftliga täcks av vanliga risker i arbetsmiljön 10 kap. 22 §. Att de ska finnas tillgängliga för arbetstagarna (indirekt finnas på arbetsplatsen) täcks av vanliga risker i arbetsmiljön 10 kap. 23 §

Enligt grundläggande arbetsmiljöregler-för dig som har arbetsgivaransvar 2 kap. 8 § och bilaga 1 samma föreskrift ska arbetsgivaren se till att de arbetstagare som får uppgifter fördelade på sig, har tillräckliga kunskaper. En del av kunskaperna kan vara i form av hanterings- och skyddsinstruktioner. Av dessa instruktioner bör det framgå om det finns restriktioner vilka som får utföra uppgiften.

5 §

Att golv, väggar och andra ytor ska vara lätta att rengöra täcks av vanliga risker i arbetsmiljön 14 kap. 21 §

6 §

Att utrustningen inte ska orsaka hälsorisker täcks av vanliga risker i arbetsmiljön 10 kap. 13 § och 14 kap. 12 §

7 §

Krav på ventilationens utformning och underhåll täcks av utformning av arbetsplatser 5 kap 7 ,9 och 14 §§.

8 §

Hantering av avfall täcks av vanliga risker i arbetsmiljön 10 kap. 32 § och 14 kap. 18 §.

9 §

Att skyddskläder ska användas täcks av vanliga risker i arbetsmiljön 10 kap. 13 § samt 14 kap. 12 § punkt 7. Att särskilda skyddskläder som skyddar mot risken ska

användas täcks av arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning 15 kap. 8 §.

10 §

Utformning av arbetsplatser så att god hygien kan uppnås täcks av utformning av arbetsplatser 14 kap. 5 § samt av 3 kap 51, 53 och 55 §.

11 §

Bedömning om vaccination behövs täcks av vanliga risker i arbetsmiljön 14 kap. 8 §.